POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

SMRT FAŠIZMU - SVOBODO NARODU!

NAŠE DELO

VSEBINA:
Akcija za pomoč Albaniji — Gospodarstvo KLO Teharje — Razgled po svetu — Dopisi — Gorki: Kako sem se učil — Na kmetiji — Pšenica, ki se enkrat seje in trikrat žanje — O ljudskih univerzah — Film »Prisega« — Borba na tujih tleh — Objave

CENA 2 din — Mesečno 8 din

Leto I. - Štev. 32 | GLASILO OKROŽNEGA ODBORA OF CELJE - IZHAJA VSAKO SOBOTO | Celje, 16. novembra 1946

S prosto prodajo krompirja

prispevajo naši kmetje h gospodarskemu utrjevanju naše države

Oddaja krompirja v našem okrožju je v polnem razmahu. Od vseh strani prihajajo poročila o zbranih in odkupljenih količinah krompirja, s katerim bo naš preskrbovalni aparat v veliki meri zadostil potrebam zlasti naše ljubljene armade, poleg tega pa tudi onim federalnim enotam, ki zaradi suše niso pridelale doma dovolj krompirja.

Večina naših kmetov se je že takoj v početku kampanje odzvala in oddala zadrugam previške krompirjevega pridelka in tako častno izpolnila svojo državljansko dolžnost. Ko so jim naši aktivisti kasneje vse bolj izčrpno prikazali velike potrebe po krompirju v južnih predelih države, so se številni izmed njih ponovno odzvali z oddajo. Mnogo izmed njih jih je dejalo: »Vidim, da je res potreba, zato bom še dal krompirja, bomo z družino že nekako pretolkli čez zimo.« Tako so si mnogi, lahko rečemo, od ust pritrgali, da so dali svoj pridelek za potrebe skupnosti. Kakor vedno, so tudi pri tej akciji pokazali največ razumevanja predvsem mali in srednji kmetje. To so povečini taki kmetje, ki navadno niso nikdar prodajali krompir, pač pa ga v količkaj slabejših letinah celo sami dokupovali za svojo potrebo. Tako imamo slučaje, kot je na primer tov. Ribič na Teharjih, ki ima komaj pol hektara zemlje, pa je dal za potrebe skupnosti pol stota krompirja. So pa drugi, trdni kmetje v istem kraju, ki so pa »glihali« za nekaj desetin kilogramov in jim nikakor ni šlo v glavo, čemu naj bi oddali krompir.

V okraju Celje okolica je KLO Marija Reka, ki se nahaja v hribovitih predelih revirskih hribov. Tu so globoko pasivni kraji, kjer skoro noben kmet ne pridela dovolj za celoletne potrebe. In vendar so pokazali svojo požrtvovalnost in v razmerju z ostalimi, bolj rodnimi kraji zbrali lep odstotek krompirja. Prav dobro se je pokazal tudi KLO Polzela, ki je zbral na svojem področju nad 46.000 kg krompirja. Sorazmerno sta se dobro odrezala tudi Sv. Jurj ob Taboru in Gomilsko. Sv. Jurij je zbral 24.500 kg, Gomilsko 29.500 kg. Slabo so se izkazali KLO Sv. Jeronim pri Vranskem, Prekopa, Sv. Pavel pri Preboldu, Letuš in Braslovče. Medtem ko so nekatere vasi na področju KLO Braslovče pokazale lepe uspehe, na primer Podvrh, vas tik pod Dobrovljami, ki je zbrala 3256 kg krompirja že do 25. oktobra, so se vasi Kamenče, Preserje in Braslovče, ki so dosti bogatejše, mnogo slabše izkazale.

Naši aktivisti so vložili v to velevažno gospodarsko akcijo mnogo truda in požrtvovalnosti. In prav temu se je tudi zahvaliti, da se je odkup v zadnjih dneh začel s takim tempom. S pravilnim objasnjevanjem ljudstvu o potrebi oddaje je ljudstvo razumelo klic svoje oblasti in se temu primerno odzvalo. Našli so se pa tudi nekateri, ki so se opravičevali napram kmetom češ, oblast zahteva, da oddate krompir, niso pa znali — ali točneje marali — ljudem pojasniti, zakaj ta odkup. Poleg tega so tudi nekatere odkupne komisije neresno vzele to nalogo, se celo opijanile in bile tako nezmožne izvesti akcijo, kakor bi bilo treba, n. pr. v Čepljah pri Vranskem.

Našli so se tudi med kmeti samimi, in to predvsem med večjimi, brezvestni špekulanti, ki jim je neznano vsako pomanjkanje in trpljenje, s tem pa tudi smisel za pomoč bližnjemu. Tak je na primer kmet Rak v Zaklju pri Gomilskem. Da bi bolje izpeljal v pogledu oddaje, se je vrinil v odkupno komisijo in prijavil, da ima 1300 kg vsega krompirja, za oddajo pa ga je namenil 300 kg. Dva aktivista pa sta slučajno odkrila, da je njegov pridelek znatno večji in se ceni približno na 3000 kg. Njegova družina pa šteje samo 3 člane! Drug tak ptič je Kumer Ivan iz Sv. Jurija, ki je tarnal, da ima komaj polovico one količine krompirja, kolikor ga potrebuje za svoje potrebe in da ga bo moral torej še dokupiti. Izkazalo pa se je, da ga ima okrog 4000 kg!

Poleg špekulantov pa so naši aktivisti našli na terenu še druge škodljivce, ki s svojo brezvestnostjo prav tako škodujejo skupnosti. Tako na primer ima Stante Jernej v Blagovni svoje posestvo. Ta tovariš še danes ni spravil krompirja, temveč ga ima še v zemlji. Slabo so se izkazali tudi nekateri agrarni interesenti. Medtem, ko se je večina od teh potrudila, da je premagala vse težave, ki so jih imeli kot novi kmetje, tako v pogledu semena in gnoja, in so s svojim pridelkom doprinesli tudi skupnosti, so nekateri interesenti, ki so spomladi dobili zemljo, celo toliko zanikrni, da niso niti spravili pridelkov. Tako imajo nekateri agrarni interesenti v Sv. Pavlu pri Preboldu in na Polzeli še sedaj ajdo na njivi, prav tako so pustili na polju tudi večjo količino sončnic, ne da bi jih dali v predelavo za olje.

Omenili bi še nekaj, kar je v neposredni zvezi z oddajo krompirja. Naši kmetijski strokovnjaki so tekom te kampanje ugotovili, da je ves naš krompir močno degeneriran. Okupator je v času okupacije izvozil iz Štajerske ogromne količine belega krompirja oneidovca, za seme pa uvozil dosti slabši krompir, ki je prav za prav bolj za industrijske svrhe in za krmljenje živali. Iz oneidovca in švabskega krompirja se je tekom let s križanjem ustvarila neka povrst krompirja, ki pa je nagnjena močno k gnitju, poleg tega se je razvila črvivost in tudi sama rodovitnost je silno padla. Zdaj je naloga naših kmetovalcev, da še tekom jeseni ali pa vsaj spomladi zamenjajo svoj krompir za seme pri onih kmetovalcih, ki se jim je posrečilo obdržati še kvaliteten krompir. Naša ljudska oblast pa jim bo pri tem nudila vso pomoč.

Veličastna zmaga Ljudske fronte v LR Hrvatski in v LR Srbiji

Zadnjo nedeljo so bile v LR Hrvatski in v LR Srbiji volitve v Ustavodajne skupščine obeh republik. Ljudstvo Hrvatske in Srbije je z veliko udeležbo manifestiralo svojo pripadnost Ljudski fronti, s tem pa še potrdilo notranjo moč naše nove Titove Jugoslavije.

Nekateri volivni rezultati v LR Hrvatski

Po nepopolnih podatkih je volilo v mestu Zagrebu 187 298 volivcev (94,35 odstotkov).

Zagrebško okrožje:

Zagreb-vzhod 88%, Zagreb-zapad 81 odstotkov, Velika Gorica 86%, Jastrebarsko 85%, Klanjec 80%, Donja Stubica 82%, Dugo selo 82%, Samobor 71%, Sv. Ivan Zelina 84%.

Okrožje Lika:

Brinje 99.5%, Donji Lapac 100%, Gospič 95%, mesto Gospič 99,91%, Gračac 100%, Otočac 94,5%, Udbina 97%, Perušić 83%.

Primorsko-Goransko okrožje:

Crikvenica 99%, Delnice 99%, Sušak 99,3%, mesto Sušak 99,5%, Senj 99,9%, Čabar 100%, Pag 95% in Krk 75%.

Delni rezultati volitev v LR Srbije

KRAGUJEVAČKO OKROŽJE

Kragujevac - mesto: Volilo je 20.697 (90,29%); Miladin Jovanovič 3997, Milorad Rade Mitrovič 16.700.

Gružanski I.: Glasovalo je 13.286 (91%); Milovan Žikič 3239, Mihajlo Djordjevič 9914.

TIMOŠKO OKROŽJE

Zaglavski II.: Volilo je 10.311 (96,5%); Dobrivoje Božič 8625, Jelenko Ristič 1686.

Negotin I.: Glasovalo je 10.602 (82%); Vasa Stankovič 5991, Krsta Jovič 2361, Krsta Kobilanovič 2324.

Negotin II.: Glasovalo je 12.961 (82%); Mihajlo Likič 8508, Petar Mundrič 4253.

Zaječar I.: Volilo je 16.159 (93,4%); Dobrivoje Radosavljevič 9518, Krsto Milojevič 3051, Kamenko Rajkovič 2162.

OKROŽJE LESKOVAC

Mesto Leskovac: Volilo je 11.632 (91,2 odstotka); Živorad Petrovič 9428, Aleksander Jovič 2205.

Leskovac I.: Volilo je 12.333 (87,8%); Stojan Milenkovič 11.455, Radomir Zlatanovič 878.

Leskovac II.: Volilo je 13.239 (87,8%); Milovan Krdjič 12.713, Aleksa Živkovič 526.

TOPLIŠKO OKROŽJE

Jastrebac: Volilo 12.122 (92%); Radoš Jovanovič 8846, Radojko Lazovič 3276.

OKROŽJE UŽICE

Titovo Užice-mesto: Volilo je 6318 (99,57%); Slobodan Penezič 5645, Milivoje Kremič 494, Mijat Mijatovič 179.

NIŠKO OKROŽJE

Mesto Niš I.: Volilo 15.448; Svetomir Šumarac 9621, Miodrag Momirovič 4457, Staša Miljanovič 1370.

BEOGRAJSKO OKROŽJE

Oraški I.: Volilo 12.942 (100%); Petar Banovac 9239, Milič Milovanovič 3403.

Oraški II.: Volilo je 13.292 89,21%); Branko Katič 7037, Pavle Veličkovič 1920, Nikola Nikolič 4335.

Gročanski: Volilo je 16.577 (99,51%); Draža Markovič 13.144, Talasije Djurdjevič 2232, Jogiša Petrovič 1201.

Kolobarska volivna enota: Volilo je 18.876 (96,84%); Cana Babovič 12.938, Jovan Ilič 5125, Sretan Filipovič 813.

AVTONOMNA POKRAJINA VOJVODINA

Zemun II.: Volilo je 8518 (93,78%); Petar Relič 5589, Radovan Vukasinovič 1738, Miloš Mušicki 1191

Stara Pazova I.: Volilo 9659 89,12%); Petar Masnič 5460, Žika Ralič 4199.

Stara Pazova II.: Glasovalo je 11.068 (95,68%); Aleksandar Ševič 7695, Vlada Kovačevič 2285, Čugali Branko 1085.

Ruma II.: Volilo je 13.033 (87,30%); Jovan Veselinovič 9105, Marko Miočenovič 2975, Dušan Maletič 952.

Šid II.: Volilo 8114 (77,17%); Kovačevič Antun 2184, Bogdanovič Radivoj 4682, Stupavski Andrija 1248.

Sremska Mitrovica - mesto: Volilo je 8862 (100%); Grulovič Ačin 5315, Glavaški Boleslav 2470, Jakšič Milan 1077.

Novi Sad - mesto: Volijo je 22.170 (97,88%); Nadi Kosta 17.221, Pavlovič Petar 4949.

Novi Sad - mesto II.: Volilo je 19.587 (92,84%); dr. Blagoje Nešković 13.874, Prodanovič Mladen 5713.

Sombor - mesto I.: Volilo je 10.776 (85,5%); Rmac Pavko 6636, Grac Andrija 4138.

Mesto Vršac: Volilo 13.763; Jovanovič Isa 10.016, Kanački Mladen 3747.

Zemun I.: Volilo 9532 (94,81%); Nega Sremčevič 1663, Medič Miroslav 7879.

EVGENIJI ZAGULJENKO — OFICIR PILOT — HEROJ SOVJETSKE ZVEZE

Ob priliki dneva proslave Velike socialistične Oktobrske revolucije, dneva zmage delovnega ljudstva nad iskoriščevalskim razredom, se z globoko hvaležnostjo spominjamo velikih voditeljev in borcev Oktobrske revolucije, ki so z odločno in požrtvovalno borbo zdrobili okove tisočletnega iskoriščanja.

Spominjamo se vseh hrabrih borcev in bork, ki danes nadaljujejo započeto veliko delo Lenina-Stalina na gospodarskem in političnem polju. Med temi se spominjamo tudi Vas, Evgenija Žaguljenko, ki ste v usodnih dneh junaško stali na braniku domovine, ko je fašizem hotel raztrgati Sovjetsko zemljo.

Vaši svetli primeri nam bodo služili za vzgled v izgradnji naše mlade FLRJ in v obrambi vseh dragocenih pridobitev naše borbe.

ŽIVELA HEROJ SOVJETSKE ZVEZE!

Antifašistična fronta žena mesta Celje

RESOLUCIJA CELJSKIH ŽENA OB PRVEM ZASEDANJU USTAVODAJNE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

V ponedeljek 18. novembra ob 19. uri zvečer se bo vršil pred poslopjem Mestnega ljudskega odbora slavnostni miting v proslavo prvega zasedanja Ustavodajne skupščine ljudske republike Slovenije.

Za pomoč ponesrečenim v Albaniji

Težka nesreča, ki je ob koncu preteklega meseca zadela bratsko albansko ljudstvo je zlasti opustošila slavne partizanske pokrajine Berata, Lušnje, Rogozana in Elbasana.

Planinski hudourniki, ki so vdrli v dolino ter preplavili mesta in vasi, so povzročili mnogo človeških žrtev. Ogromna pa je tudi materialna škoda. Komaj postavljena, v vojni uničena bivališča so ponovno razrušena. Na pragu zime je na tisoče Albancev in Albank ostalo brez strehe in brez hrane. Porušena so skladišča rezervnih živil, utonila je živina in uničen je velik del jesenske setve.

V tej nesreči bo albansko ljudstvo dobilo vso pomoč, naših narodov, ki visoko cenijo plemenito borbo Albancev za svobodo in požrtvovalno delo ljudstva, ko dviga svojo deželo iz ruševin. Zato se je pred dnevi osnoval v Beogradu »Odbor za zbiranje pomoči ponesrečenim v Albaniji« in pozval vse jugoslovanske narode, naj hitro priskočijo na pomoč svojemu junaškemu zavezniku.

»To ni samo običajna pomoč soseda sosedu. To je istočasno dolg hvaležnosti albanskemu narodu za njegovo junaško borbo v pretekli vojni, za njegovo pomoč, ki jo je izkazal Jugoslaviji, ko sta bili poslani dve diviziji njegovih sinov na našo fronto in se borili proti hitlerjevskim zavojevalcem. To je istočasno tudi priznanje albanskemu narodu za njegove napore v izgradnji njegove demokratične skupnosti za junaško obrambo njegove nacionalne neodvisnosti ter s tem neodvisnosti in svobodnega razvoja vseh albanskih narodov.«

V Ljudski republiki Sloveniji se je osnoval odbor, ki je v okviru zveznega odbora prevzel nalogo, da organizira zbiranje prispevkov v Sloveniji. Odbor za zbiranje pomoči ponesrečenim v Albaniji poziva vse državljane, vse naše množične organizacije, naj pošljejo svoje prispevke na čekovni račun Poštne hranilnice 14.870.

ODBOR ZA ZBIRANJE POMOČI PONESREČENCEM V ALBANIJI

JOŽE RUS, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ; ZORAN POLIČ, minister za finance vlade LRS; ANGELCA OCEPEK, predsednica Glavnega odbora AFŽ; EDMUND TURNHER, član IOOF; CENE LOGAR, član sekretariata IOOF; OLGA VRABIČ, član Propagandne komisije pri IOOF; EDVIN DOLGAN, član Glavnega odbora LMS; MARTIN GREIF, član Glavnega odbora ESZDN; JOSIP JERAS, predsednik Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije.

Zmaga demokratske fronte v Franciji

Po dosedanjih poročilih je Komunistična partija dobila največ glasov in 172 mandatov — Ljudsko republikansko gibanje na drugem mestu — Poraz socialistov

Pariz, 11. novembra. Agencija Agence France Presse objavlja izide volitev v narodno skupščino: Pri volitvah je dobila največ glasov Komunistična partija Francije, ki ima sedaj 172 mandatov v Narodni skupščini t. j. 42 več kot pri prejšnjih volitvah; na drugem mestu je Ljudsko republikansko gibanje (MRP), ki ima 163 mandatov, 24 manj kot pri prejšnjih volitvah; Republikanska stranka svobode in Degaulistična zveza 87 mandatov, to je 21 več; radikalsocialisti 62 mandatov. Rezultati iz kolonij še niso znani.

Ob 6. uri zjutraj so bili naslednji rezultati: Od 24,387.315 vpisanih volivcev, je glasovalo 19,153.754 volivcev. Veljavnih glasov je bilo 19,142.744 Komunistična partija je dobila glasov 5,475.955 t. j. 164 mandatov; socialistična stranka je dobila 3,454.080 glasov, t. j. 92 mandatov; Ljudsko republikansko gibanje je dobilo 5,033.430 glasov, t. j. 158 mandatov, blok republikanske levice je dobil 1,971.630 glasov, t. j. 83 mandatov; ostale stranke so dobile 59.084 glasov.

Pozdravni miting

Celjski delovni brigadi „Boža Mravljaka“ in Trboveljski mladinski brigadi „Hohkraut“

Preteklo soboto se je vršil pred poslopjem Mestnega ljudskega odbora pozdravni miting ob vrnitvi mladinskih delovnih brigad iz proge Brčko-Banovići.

V mraku so se pred poslopjem pričele zbirati množice mladincev in mladink, sindikalistov in članov ostalih množičnih organizacij. Prihiteli so na zborno mesto z zastavami in transparenti, da pozdravijo mlade udarnike, ki so skozi dva meseca gradili mladinsko progo. Ob pol 6. uri sta priporakali mladinski delovni brigadi »Hohkraut« in »Božo Mravljak« z godbo na čelu pred poslopje Mestnega ljudskega odbora. Množica jih je navdušeno pozdravljala. Na balkonu so se zbrali zastopniki vojske, oblasti in množičnih organizacij. Sekretar mestne propagandne komisije tov. Gajšek je otvoril miting in v kratkih besedah označil njegov pomen. V imenu okrožnega odbora LMS je pozdravil mladinski brigadi tov. Janez Hočevar, ki se je zahvalil brigadama za njihovo delo pri izgradnji naše skupne domovine. Orisal je pomen proge Brčko-Banovići, ki bo vezala bogat premogokopni bazen z ostalimi kraji FLRJ. Med drugimi je dejal: »Proga, ki ste jo zgradili, je dokaz, da je mladina razumela Titovo novoletno poslanico, v kateri je dejal, da mora postati leto 1946, leto velikih zmag na gospodarskem polju.

Mladinska proga je izraz silnega delovnega navdušenja jugoslovanskih narodov, zlasti pa naše mladine. Vi ste na progi izvršili vse proračune — vse načrte, ki so sloneli na starem birokratskem odnosu do dela.

Vi ste na delu mladinske proge visoko dvignili zastavo mladega pokolenja, graditeljev nove Jugoslavije, ki so pripravljeni, da obvladajo vse težave na svoji zmagoviti poti!«

V imenu okrožnega odbora OF se je zahvalil brigadama tov. Zoran Žagar, v imenu Celjskega garnizona pa kapetan Šarić. Okrožni odbor LMS je podaril Celjski delovni brigadi »Boža Mravljaka« in trboveljski udarni brigadi »Hohkraut« po eno v usnje vezano knjigo »VKP(b)« in po eno knjigo Edvarda Kardelja »Pot nove Jugoslavije«.

Ob koncu sta se zahvalila v imenu celjske brigade tov. Krašovec, v imenu trboveljske pa tov. Trinkhaus.

V kratkih nagovorih sta podala bilanco dela mladinskih brigad in apelirala na mladino celjskega okrožja, da nadalje še v večji meri prispeva k izgradnji FLRJ.

Uspeh prvega dne akcije za pomoč poplavljencem Albanije

V teku enega dne je bilo v celjskem okrožju zbrano nad 110.000 din

Okrožni odbor OF Celje	3.000 din
Mestni odbor OF Celje	5.000 din
Zadr. Mohorjeve tiskarne	2.000 din
Uprava lista »Naše delo«	2.000 din
Sindikat Grafičarjev Celje	2.000 din

Nameščenci Okrožnega LO Celje:

Žgank Nestl 200, Bobovnik Mišo 150, Hribar Rudi 100, Čigoj Janko 100, Mlakar Martin 100, Žagar Zoran 100, Šprajc Peter 100, Hribar Rudi 100, Ing. Komel 100, Beškovšek Jernej 50, Tičar Leo 50, Cimerman Vida 50, Rijavec Mara 50, Kleč Franc 50, Dr. Rus 50, Babnik Andrej 90, Uršič Tone 50, Logar Franc 50, ostali nameščenci 864 dinarjev.

Nameščenci Mestnega LO Celje:

Draksler Jakob 100, Svetek Andrej 100, Špat Viljem 100, Klemen Marija 90, Gajšek Risto 50, Covnik Alojz 50, Urbančič Adolf 50, ostali nameščenci 180 dinarjev.

TRBOVLJE:

Naproza Zagorje	5000 din
Nameščenci Naproza Zagorje	510 din
Naproza Hrastnik	50.000 din
Sindikat Hrastnik	10.000 din
Naproza Trbovlje	4.000 din

Šentjurc Slavo, obratovodja 100, Rožman Jože 50, Rožman Fani 50, Krulc Mirko 30, Lenarčuč Tine 50, Paradižnik Helena 20, Hostnik Ana 20, Zupančič Mili 20, Udovc Roza 20, Arhar Zofija 20, Senelak Ela 50, Valentinčič Slava 20, Debevc Ivan 20, Pristav Lojz 20, Zupančič Matija 50, Cibej Karl 15, Knez Ivan 20, Cestnik Mici 20, Sotenšek Justi 20, Odlazek Jelka 30, Krulc Slavko 20, Breznik 20, Majnik Iva 20, Kovač Jelka 30, Mastnak 20, Malgaj Franc 50, Pust Rudolf 50, Hutar Maks 20, Kukenberg Avgust 20, Beg Anton 20, Tratnik Albin 50, Klenovšek Jože 30, Guček 50, Kaušek Leon 100, Breznik Justi 100, Rožnik Ivan 100, Tič Ferdo 100, Kocjan Josip 30, Hinčič Viktor 70, Sušnik Franc 150, Dragar 10, Kokalj Adolf 150, Kuster Silvo 50, Zakrašek Tone 50, Ocepek Angela 30, Svengali in Turnšek Ivo po 5, Golob Ivan 100, Sitar Hilda 20, Šešler Jože 100, Čerk Tone 50, Hlastan Slavko 50, Turk Slavko 50, Forte 50, Počivavšek Gvido 100 dinarjev.

ŠMARJE

Sindikat Zdravilišče	
Naproza Šmarje	5.000 din
Rogaška Slatina	3.000 din
Sindikat steklarne Rogaška Slatina	3.000 din
KMS Rogaška Slatina	1.000 din

Goršič Marija 20, Čmak Ivan 10, Križanec 30, Berdnik 15, Gertanec Milena 10, Kos Jože 25, Lorger Ivan 20, Matko Hilda 30, Kodošev Jurij 30, But Branko 30, Šener Ivanka 20, Vuga Marica 30, Božiček Edo 30, Božiček Beno 30, Ulaga Ivan 20, Kušnek Liza 10, But Mara 10, Valenčak Franc 20, Čander Leopold 10, Posovec Marija 20, Šen Rozika 10, Celhar Stane 20, Petek Matevž 30, Cvar Ernest 20, Krumpak Iv. 15, Rožina Zalika 50, Bevc Marija 20, Luskar Ivan 100, Krumpak Gusti 20, Korže Milena 20, Mihalič Dane 50 dinarjev.

V OKRAJU CELJE-OKOLICA

»Hmezad« Žalec	15.000 din

Vinter Marija 30, Vizovišek Marija 50, Lasic 100, Žličar Tonček 50, Žele Sava 50, Mastnak Apolonija 50, Ocvirk Ivan 200, Pogačnik Nežka 50, Brivec Heda 20, Rančigaj 100, Traznik 15, Rovsel 50, Knez Martin 50, Sanda Draga 50, Klancisar 100, Stegenšek Danica 50, Črešnik Milica 10, Romih Ivan 10, Bajdira Maks 20, Delakorda Martin 50, Sabec Svetina 50, Dr. Svetina 100, Zupan Ivan 30, Šalej Ivan 50, Vidmajer Ivanka 30, Vilih Jože 50, Turk Anton 50, Polde Travner 50, Jerin Stana 100, Krašovec Štefka 50, Lorger Albina 20 din.

*

PRIREDITEV V KORIST POMOČI ALBANIJI

Celjski oktet priredi v soboto pevski koncer, katerga čisti dobiček je namenjen kot prispevek za pomoč Albaniji.

Okrožno gledališče Celje priredi eno predstavo »Celjskih grofov« v pomoč Albaniji

NAPROZA Celje organizira kulturno prireditev za pomoč Albaniji.

Žene iz revirjev pošiljajo resolucije primorskim antifašistkam

ŽENAM PRIMORJA!

Teden istrskih žen — teden naših borbenih sester iz Primorja — prisrčno pozdravljamo.

Drage sestre onstran krivičnih meja, to ni le Vaš teden, ampak nas vseh, zakaj me vse smo v duhu z Vami ter se Vaša borba zliva v našo skupno borbo za našo sveto pravico: za osvoboditev vseh bratov in sester iz jarma zatiranja in izkoriščanja.

27. oktober ni zgodovinski praznik le državljanov svobodne FLR Slovenije, ampak nas vseh Slovencev, kajti z volitvami smo izpričali, da je ves narod enoten in soglasen ter smo z glasovanjem izrazili pred vsem svetom polno zaupanje do naših voditeljev in pritrdili zahtevam naše delegacije na mirovni konferenci v Parizu — za priključitev Trsta in Julijske Krajine Jugoslavije. Izid volitev v ustavodajno skupščino je tudi Vam drage sestre — skrajšala dneve robstva in suženjstva.

Živela borbena žena slovenskega Primorja!

Naj živi naš veliki heroj Tito!

Živel neuklonljivi borec naših pravic, tovariš Kardelj!

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Žene Hrastnika

ANTIFAŠISTKAM PRIMORJA!

Žena slovenskega Primorja — Tvoja borba ni zaman. Nisi zastonj darovala življenj svojih otrok. Prejela boš bogato plačilo — svobodo. Sestra, močna, velika sestra, v borbi smo s Teboj za prostost, svobodo.

Tisočkrat pozdravljen teden istrskih žen. Praznični teden je naš skupni praznik, podprt in ovekovečen z izidom volitev ustavodajne skupščine slovenskega parlamenta. In glasovali smo ne le za naš slovenski parlament, glasovali smo tudi za naše slovensko Primorje, za našo slovensko zemljo. Ne bomo odnehali od naše skupne borbe vse dotlej, da bomo mi vsi lahko ponosno zrli na združeno Slovenijo, ko bodo odstranjene krivične meje in imeli zavest, da smo vsi pod krovom rodne domovine.

Živel teden istrskih žen!
Živela zavedna primorska mati!
Živel naš maršal Tito!
Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Žene Trbovelj

Ženam antifašistkam Primorja!

Vedno smo z Vami sestre trpinke — v mislih pri Vas. Boleča misel je zasužnjena primorska zemlja. Ali vendar me vemo, da se krvava borba ni bila zaman in da primorska mati ni žrtvovala življenj svojih otrok, sinov in hčera, — kri svoje krvi — zato, da bi tujec teptal še naprej ta lepi košček slovenske zemlje.

Z glasovanjem v ustavodajno skupščino smo glasovali tudi za Vas, — smo odločno potrdili, da je naša delegacija v Parizu govorila v imenu slovenskega naroda, na zahtevo ljudstva, ki terja pravic za neosvobojene brate in sestre Primorske.

Od 3. do 10. t. m. je Vaš teden — praznik dela. Me smo z Vami in prisrčno pozdravljamo Vaše delo in podpiramo z vsemi močmi našo skupno, sveto borbo za Vašo prostost in zadoščenje vsem padlim borcem — žrtvam za svobodo!

Živela zavedna slovenska mati!

Živel naš veliki voditelj maršal Tito!

Žene Zagorja

Gospodarstvo KLO Teharje ne ustreza potrebam ljudstva

Pomislite, kako bi bilo, če bi se na seji Zvezne vlade v Beogradu dvignil tovariš Kidrič, ki je načelnik Gospodarskega sveta in izjavil: »Nimam kaj poročati o našem gospodarstvu...«

Teharje sicer še niso Beograd, toda v dosti manjši obliki pa so mu le podobne. Tudi Teharje ima svoj parlament — zbor volilcev in vlado, ki se imenuje Krajevni ljudski odbor. Zadnjo nedeljo smo imeli, po trimesečnem razdobju, spet zbor volivcev.

Kakor je bilo klavrno v pogledu udeležbe, saj se ni udeležilo niti 10 odst. volilcev, temu primerno je klavrno poteklo tudi samo zborovanje.

Poročilo o delu KLO je bilo prav površno in neznatno, tako kot je bilo tudi delo KLO. Dejstvo je, da če se re dela, tudi ni o čem govoriti. Pa da morda ne boste mislili, da naš KLO spi. To ne, vsakih nekaj tednov se sestane k seji in te seje trajajo pozno v noč, tudi do polnoči včasih. K temu se še povrnemo, pojdimo nazaj na zbor volivcev. Torej, poročilo je bilo skromno. Skromno poročilo o skromnem delu.

V perspektivi bodočega dela je bilo omenjeno, da pripravlja KLO ustanovitev svoje lastne pekarne. V posest KLO je bila dodeljena Joštova hiša, kjer je nekoč že bila pekarna. Dosedaj namreč na Teharjih ni bilo možno kupiti kruha. Po navadi je bilo tako, da je trgovec dejal, če si dopoldne vprašal za kruh, — popoldne ga bomo dobili, ko si pa prišel popoldne ponj, ga je pa vedno »zmanjkalo«... Poleg tega je še nekaj drugega, kar meče čudno luč na tukajšnje trgovce. V mestnih pekarnah kakor tudi drugod so imeli že dolgo lep, skoraj bel kruh. To se pravi, da je v prometu lepa moka. Teharski trgovci pa so dajali začuda slabo moko in se pri tem izgovarjali na mlin. Čudno bi pa bilo, da je Pocajtov mlin prav za Teharje mlel najslabšo moko.

Torej ni čudno, da je zbor volivcev soglasno sprejel ustanovitev pekarne.

Drugače pa je s trgovino. V vasi in v neposredni okolici imamo pet trgovin. Nimamo pa še niti ene zadruge. Mislim, da to dovolj priča o naši konservativnosti. Naši trgovci, ki so tudi zastopani v KLO, zlasti tov. Lavrič, ki kot zastopnik gasilcev prihaja na seje KLO, si prizadeva, da bi dokazal, da nima pomena ustanavljati zadrugo ali trgovsko podjetje KLO. Pravi, da je vse premalo dobička pri trgovini... Toda, mi ne bomo ustanovili trgovine zaradi dobička, ker vemo, da je v novi Jugoslaviji prvi in osnovni namen trgovine pravilna in čim hitrejša razdelitev blaga. Dobiček dajo v žep konzumenti s tem, ko poceni kupijo, ko jim ni treba več po 20 do 50 odst. kupne cene pustiti v žepu posrednika-trgovca. Tov. Lavrič pravi, da gre sam v mesto po blago, da so tako stroški čim nižji. Zadruga pa bi morala prevoz in vse druge stroške drago plačati in bi po njegovem mnenju ne uspevala. Mi pa smo mnenja, da bo trgovsko podjetje ali zadruga, ki se bo ustanovila na Teharjih, dobro uspevala. Gospod predsednik Ojstrež nam stavi za »vzgled« zadrugo v Štorah, ki je zaradi nepoštenega poslovanja vodstva zašla v velike težkoče in meče vse zadruge, tako nove kot bivše jugoslovanske, tako dobre kot slabe, v en koš. Dejstvo pa je, da si ne bomo vzeli za vzgled zadrugo v Štorah, pač pa nešteto onih drugih dobrih zadrug po naših vaseh in mestih, ki so dosegle velike uspehe in ki vrše poleg državnega sektorja najvažnejšo funkcijo v naši trgovini.

Pametno bi bilo, da bi naš KLO otvoril trgovino, ker so dani pogoji za to. KLO ima štiri hiše in v dveh so prostori, ki so primerni za trgovino. Samo, gospod Ojstrež in tudi ostali naši odborniki pravijo: »Kdo bo pa kontroliral«..., pri tem pa se boje, da bi morali morda kdaj kaj doplačati... Mnenja smo, da tega ne bo treba, ker bomo znali najti poštenega in sposobnega človeka, kateremu bomo lahko zaupali podjetje. Pri tem pa se KLO ne more in ne sme izmikati eni izmed važnih funkcij, ki obstoji v kontroli tako nad svojimi kot nad vsemi ostalimi, tudi privatnimi podjetji na svojem področju.

Ni dobiček to, kar bi naj govorilo v prid ustanovitve trgovskega podjetja. Pač pa govori to, da vseh pet trgovin pri nas ne ustreza potrebam tukajšnjega prebivalstva. Niti v eni trgovini ni mogoče dobiti kuhinjske posode, o kaki izbiri manufakture sploh ni govoriti. Ljudje so primorani, da hodijo uro daleč v mesto po najpotrebnejše stvari, medtem, ko bi si jih lahko nabavljali v svoji vasi. Ljudje bi pozdravili otvoritev svoje trgovine, za katero bi vedeli, da je njihova, da je namenjena izrecno za njihove potrebe in da bo dohodek iz tega podjetja služil potrebam kraja.

Kljub temu pa KLO nima in ne najde poguma, da bi pristopil k pripravam za ustanovitev takega podjetja, ki bi služilo v občo korist in se izgovarja: »Če nam bo okraj odobril...« Okrajni odbor bo samo pozdravil vašo iniciativo, samo, da bi jo le res pokazali.

Človek bi pričakoval, da se bo na zboru volivcev razpravljalo o gospodarskih problemih kraja. Toda gospod Kordiš, načelnik gospodarskega odseka pri KLO ni vedel povedati nič drugega, kot da bo treba pristopiti h gradnji mostu čez Voglajno, pod pogojem, če bo dala država podporo. Dejstvo pa je, da je most le lokalnega značaja in bodo morali prevzeti glavno breme novogradnje predvsem oni, ki ga uporabljajo. Treba bo zbirati prispevke, ker KLO nima sredstev. Toda, prišli bodo časi in to kaj kmalu, ko se KLO ne bo mogel otresti s tako motivacijo. Treba bo izvršiti to, treba bo drugo itd. Za vse pa bo treba najti sredstev. In nič bi ne bilo prezgodaj, če bi že sedaj mislili na to. Pa izgleda, da gospod predsednik Ojstrež kakor tudi večina ostalih nič kaj radi ne govore o tem.

Dejstvo je, da naš KLO dosedaj ni pokazal nikake gospodarske iniciative. Ali ni dovolj žalostno, ko izjavi načelnik gospodarskega odseka gospod Kordiš: »Nimam kaj poročati o gospodarstvu«, nakar se odpravi domov, še pred zaključkom seje. Zato pa bi moral zbor volivcev zadnjo nedeljo izpregovoriti svojo besedo. Moral bi reči: »Tovariši, niste se izkazali, niste izpolnili naših nad, zato tovariši, pojdite domov, mi pa bomo danes izvolili novi Krajevni ljudski odbor, ki bo znal in imel voljo izpeljati naše Teharje iz strahotnega mrtvila, v katerem se nahajajo«. Toda, žal, tega ni storil...

Rado Zakonjšek

RAZGLED PO SVETU

TRST

Te dni so ameriške oborožene sile v Gorici končno popolnoma zasedle Ljudski dom, ki ga je pod pritiskom vojaških oblasti zapustilo okrog trideset antifašistov. Ti so vztrajali v Ljudskem domu dva dni brez hrane, kajti straže, ki so bile pred vhodom, niso dovolile, da bi jim kdo prinesel hrano. Takoj, ko so zapustili Ljudski dom, so ameriški vojaki sneli jugoslovansko, slovensko in italijansko zastavo z rdečo zvezdo, ki so vihrale na Ljudskem domu do zadnjega trenutka.

Vsem prebivalcem tukajšnje pokrajine je znano, da je bil Ljudski dom v Gorici edina zgradba, ki je bila vrnjena slovenskemu ljudstvu v dejansko uporabo kot najmanjši nadomestek za ogromno kulturno in gospodarsko škodo, ki jo je povzročil fašizem v 25 letih slovenskemu narodu. Prav tako je znano vsemu tukajšnjemu prebivalstvu, da je v Gorici ogromno zgradb in celo praznih vojašnic, kjer bi vojaki 88. divizije lahko dobili svojo streho.

AVSTRIJA

Zadnje vesti iz Avstrije govore o poslabšanju političnega položaja. Med delavci raste zaskrbljenost, ki se vedno bolj pogosto zrcali v stavkah.

Odkar so se reakcionarji polastili vodilnih položajev v industriji in državnem aparatu, se je ekonomski in socialni položaj delavskega razreda občutno poslabšal in življenjska raven delavstva se je tako znižala, da je sedaj najnižja v Evropi.

Pod krinko »reparacij« se izvažajo v inozemstvo velike količine potrebnih dobrin, za katere Avstrija ne dobiva nič, medtem ko izvoz plačuje v tuji valuti, ki jo avstrijski kapitalisti vlagajo v inozemske banke. Avstrijska vlada torej vodi enostransko politiko, ki se ravna po zapadu in vzpodbuja reakcionarne finančne klike, sovražne ljudskim interesom. Vlada je na eni strani gluha za zahteve ljudstva, toda z druge strani se vede dobrohotno do vojnih dobičkarjev. Na račun davkov jemlje 40 odstotkov delavskih mezd in uradniških plač.

18 mesecev po osvoboditvi dežele stojijo avstrijski sindikati pred istimi problemi kakor aprila lanskega leta, ko je RA prinesla avstrijskemu ljudstvu svobodo in neodvisnost. V takih razmerah se vodi ogorčena borba proti še vedno številni reakciji. Sodeč po borbenem duhu delavcev sklepamo, da bodo, ako bodo vztrajali v svoji borbi dalje, tudi dosegli končno zmago za boljšo bodočnost avstrijskega delovnega ljudstva.

ŠPANIJA

Apel španskih rodoljubov

Na sestanku »Društva prijateljev republikanske Španije« v Londonu je članica Spodnjega doma ga. Lie Meaning prečitala pismo nekega Španca.

V tem svojem pismu pravi ta Španec, da so Španci z nestrpnostjo pričakovali zmago laburistične stranke na Angleškem in bili prepričani, da bo tedaj nekaj storjeno, da bi španskemu ljudstvu pomagali odstraniti Francov režim. Toda Španci so sedaj prišli do spoznanja, da je laburistična vlada predvsem vlada Velike Britanije, kar pomeni, da je kapitalistična. Človek je moral zardeti med poslušanjem namerno lažnih argumentov, ko je britanski delegat Aleksander Cadogan stavljal te argumente pred Varnostnim svetom med razpravo o španskem vprašanju.

Ne zahtevamo, pravi dalje ta Španec v svojem pismu, niti nam ni potrebna kakršna koli pomoč vaše vlade. Edino, kar zahtevamo je, da ne dajete podpore Francovemu režimu, kakor to delate doslej, vzdržujoč z njim vse mogoče stike. Izolirajte Francov režim in moral bo pasti.

To pismo dalje obtožuje britansko vlado zaradi vmešavanja v notranje zadeve Poljske, Grčije, Egipta in Irana. Avtor pisma pravi dalje med drugim: Vaši delegati morajo na zasedanju ZN čitati in pazljivo poslušati govore ruskih in poljskih delegatov. Ako bodo to napravili, potem bodo morali položiti roko na srce in priznati, da stališče britanske vlade ni pravično.

ROMUNIJA

Po poročilih iz Bukarešte se nadaljuje razpad »zgodovinskih« strank.

Zadnjega oktobra je potekel rok za predložitev kandidatnih list za volitve. V več okrožjih opoziciji ni uspelo zbrati potrebnega števila kandidatov na svojih listah.

Iz poročil se vidi, da se še naprej nadaljujejo nasprotja v opozicijskih »zgodovinskih« strankah Maniua in Bratianua.

V zvezi z volitvami je romunska vlada prejela od Anglije in Amerike noti, ki sta bili po vsebini skoro enaki in v katerih obe imenovani vladi izražata zadovoljstvo z določitvijo datuma volitev v Romuniji. Istočasno pa vsebujeta noti tudi nekatere pripombe, kritike in opazke v pogledu novega volivnega zakona in načina, kako je bil sprejet.

Romunski zunanji minister Tatarescu je objavil 3. novembra noto romunske vlade, ki odgovarja na obe noti. V tej noti romunska vlada obžaluje, ker ne more upoštevati niti pripomb, niti priporočil, niti kritike, ki jih vsebujeta izročeni noti. Romunska vlada ima sredstva, da dokaže, da so lažna in tendenciozna obvestila, na katerih slonita britanska in ameriška nota. Opozicija izvaja volivno kampanjo prav tako svobodno kakor vladne stranke. Vlada bo znala zagotoviti svobodo volitev tudi brez zunanjih priporočil.

ALBANIJA

Vlada LR Albanije je poslala britanski vladi protestno noto v zvezi s kršitvijo albanskih teritorialnih voda po 4 britanskih torpedovkah v zalivu Sarandain in sicer 22. oktobra 1946.

V noti se poudarja, da je ta kršitev dejansko samo ponovitev prejšnjega postopanja britanskih vojnih ladij, ki so že maja zaplule v albanske teritorialne vode. V noti je tudi rečeno, da to dejanje predstavlja kršitev suverenosti LR Albanije.

Predsednik albanske vlade je poslal brzojavko generalnemu sekretarju organizacije Združenih narodov Trygve Lieu, v kateri energično protestira proti izzivalnemu postopku britanskih vojnih ladij v zvezi s kršitvijo albanskih teritorialnih voda.

Druga protestna brzojavka predsednika LR Albanije generalnemu sekretarju organizacije Združenih narodov Trygve Lieu je proti izzivanjem monarho-fašistov na albansko-grški meji.

ANGLIJA

Po poročilih lista »Daily Worker« bo Velika Britanija z orožjem podpirala Čangkajška.

List piše, da bo odstopila Velika Britanija Kitajski več britanskih vojnih ladij in to križarko »Aurora« s 16.000 tonami in 1 rušilca tipa »Hunter«.

Velika Britanija sedaj vežba 600 kitajskih mornarjev in pomorskih oficirjev, ki bodo prihodnje leto prevzeli te ladje od britanske posadke. Te ladje bodo tvorile jedro nove kitajske mornarice.

GRČIJA

Kakor poročajo iz Soluna, so osvobodili pripadniki ELAS-a 5 vasi na planini Pindu in vzpostavili ljudsko oblast. Mladeniči po teh vaseh se priključujejo pripadnikom ELAS-a.

Na grško-albanski meji je prišlo do spopada med albansko patrolo in petimi grškimi vojaki, med katerimi je bil eden oficir. Grški vojaki so prestopili mejo na sektorju Kanispola med 67. in 68. mejnim kamnom. Čim je albanska patrulja zapazila izzivalce, jih je pozvala, da se predajo. Nato je morala albanska patrulja streljati, ker so izzivalci odgovorili z orožjem, vendar pa so se morali umakniti. Eden grški oficir je bil ranjen.

AMERIKA

V torek 5. t. m. so bile v Ameriki volitve v kongres in senat. To je bila borba med republikansko in demokratsko stranko. Ta je bila na oblasti 16 let. Republikanska stranka, ki je bila stranka Lincolna in Theodorja Roosevelta, si je priborila večino v reprezentančni zbornici in senatu, kar ji bo pomagalo pri prezidencionalnih volitvah, ki bodo čez dve leti, ko poteče Trumanu mandat.

Organizacija pripadnikov temnopoltih ras je priredila v ZDA sprejem, na katerem je bil prisoten tudi predsednik Nacionalnega afriškega kongresa Xuma.

V svojem govoru je Xuma med drugim izjavil, da kot predstavnik 8,000.000 Afričanov protestira proti nameri maršala Smutsa, da priključi Jugozapadno Afriko k Južnoafriški uniji.

Sprejema sta se udeležila tudi člana južnoafriškega senata Basnel in Naidu, predstavnik indijskega kongresa v Natalu, ki spremlja Xumo na potovanju po ZDA. Tudi ona sta izrazila proteste zaradi zahteve, ki jo je Južnoafriška unija poslala organizaciji ZN, v kateri zahteva, naj se jugozapadna Afrika priključi Južnoafriški uniji.

JUŽNA AMERIKA

V Buenos Airesu je začel delo kongres slovanskih organizacij v Argentini. Kongresa se udeležuje 500 delegatov, ki zastopajo 115 slovanskih organizacij v Argentini in to: beloruske, ukrajinske, jugoslovanske, poljske, češkoslovaške in bolgarske.

Otvoritvi kongresa so prisostvovali diplomatski predstavniki slovanskih držav, med njimi tudi člani sovjetskega veleposlaništva v Buenos Airesu.

Na kongresu so govorili predsednik Slovanskega komiteja in izredni poslanik Jugoslavije v Buenos Airesu general Ilić, šef delegacije bolgarskega vrhovnega gospodarskega sveta Kazandžijev, predstavnik poljskega ministrstva za oskrbo in trgovino Drejtor, predstavnik pravoslavne cerkve duhovnik Aburus in številne druge osebnosti.

INDIJA

Pomočnik britanskega ministra za Indijo Arthur Henderson je izjavil v spodnji zbornici, da se skupno število žrtev nemirov v Indiji od 1. julija do 30. oktobra ceni na 5018 ubitih in 13.320 ranjenih, ne vštevši žrtev v nedavnih nemirih, ki so izbruhnili v Vzhodni Bengaliji. Henderson je dalje izjavil, da je večina žrtev bila med nemiri v Kalkuti, vštevši zelo resne nemire od avgusta t. l., za katere so po njegovih besedah postavljene samo približne številke.

Ni še znano število žrtev v Vzhodni Bengaliji, toda smatrajo, da bo število ubitih znašalo okoli 1000 oseb..

S 30. oktobrom so izbruhnili novi nemiri v pokrajini Bihar, kjer cenijo skupno število ubitih od začetka nemirov 25. oktobra na 278 oseb.

Pišejo nam . . .

Vransko

Tudi pri nas je okupator vršil svoja zločinska dejanja

V šestih grobovih, ki so raztreseni po Gorici, je pokopanih 72 partizanov. To so večinoma neznani junaki, ki so bili v tem gozdiču postreljeni na sveti večer 1944. leta. Mladina te grobove stalno oskrbuje. Posebno lepo so bili okrašeni na dan Vseh svetnikov, ko se je kljub slabemu vremenu zbrala na tem mestu velika množica ljudstva k proslavi, ki jo je organizirala OF.

Žal pa se najdejo med nami ljudje, ki jim še ni dovolj žrtev, ljudje, ki niso z ničemer in nikdar zadovoljni. To so oni, ki so pod okupacijo brez godrnjanja in radi delali, več kot je bilo treba. Danes pa, ko gre za našo stvar, ko se trudimo, da se čimprej izvlečemo iz ruševin, jim je vse odveč, vse pretežko. Največji nezadovoljneži so tisti, katerim se je pod okupacijo dobro godilo. Mislili so le na svoje žepe, niso pa niti s prstom mignili za Osvobodilno fronto. Mnogi teh so se javno razkrinkali ob volitvah. Eden ne gre na volišče, ker mora oddajati mleko, drugi pravi »mesa nam dajte«, pa je malo prej klal doma težko svinjo. To so ljudje iz okolice, ki so se ob priliki volitev zelo slabo izkazali in si sami napisali spričevalo nezavednih Slovencev. V trgu samem ni bilo mnogo takih. Le par izjem. Bili pa so slučaji, ko je neka oseba kmalu po jutranjih opravkih nenadoma zbolela, ali je šla v sosedno vas za poslom, ali se skrila doma. Pri Nemcih pa so bili vedno med prvimi! Kaj mislite o takih? Na mesto, da bi z dobro voljo popravili, kar so med vojno zagrešili in se vključili med poštene državljane, hodijo še dalje svoja stara pota.

Kakor rečeno, to so redke izjeme, ki jih pa tudi ne bomo na večno mirno gledali. V ostalem pa teče življenje svojo pot. Kmetje so prodali precej zelja, repe in jabolk ter so s ceno prav zadovoljni. Nekateri so si lepo pomagali z bukovim žirom, ki so ga že zamenjali za dobro bučno olje. Pri neki hiši so bili tako pridni, da so ga nabrali 450 kg. Tudi šolarji so bili marljivi pri tem delu. Sedaj je v teku kampanja za odkup krompirja. Čeprav je prišla prepozno, bodo prebivalci oddali še čim več mogoče, ker se zavedajo, da so dolžni pomagati onim, ki jim je letošnja suša uničila pridelek.

Člani odbora tukajšnje posojilnice, ki so bili javno napadeni, češ da so saboterji in špekulanti, so dobili svoje zadoščenje na sodišču v Celju, ki jih je oprostilo krivde. Treba je več pravičnosti in objektivne kritike, ne pa napihovanja in zavidanja dogodkov, kar stvari le škoduje.

Na tukajšnji šoli imamo letos dva poskusna razreda nižje gimnazije, ki se bosta drugo leto spremenila v pravo gimnazijo. Mnogo dijakov se je vrnilo iz Celja in Žalca zopet domov. Večina starišev se zaveda te velike pridobitve in pošilja otroke redno v šolo. Zato je tudi uspeh do sedaj zadovoljiv. Je pa nekaj takih, ki zadržujejo otroke zlasti nižjih razredov doma in to več kot je nujna potreba. Pač ne čutijo, kako veliko škodo jim delajo. Čas v katerega gremo, bo zahteval od vsakega človeka vedno več znanja. Stariši, očitki otrok bodo težki.

Domači in okoliški obrtniki zaposlujejo večje število vajencev. Meseca oktobra se je po vojni zopet otvoril strokovno nadaljevalni tečaj, ki bo trajal do meseca junija. Večina obrtnikov skrbi za reden obisk in se tudi sicer ravnajo po zakonskih predpisih o vajencih. Izjemo tvori le en mojster, ki je svojega vajenca zadrževal doma in ga poslal v šolo šele po opominu in pretnji s kaznijo. Ob tej priliki se je izkazalo, da ga izrablja za razna nedopustna dela, ga pošilja drugim na delo, mu ne plačuje delovnih ur ter ga pretepa. Ta mojster je dobro znan iz pred in medokupacijske dobe kot velik simpatizer fašizma. Čudimo se, kje in kako je dobil stavbno dovoljenje, o katerem ni bil obveščen niti tukajšnji KLO. Enako se čudimo obnovitveni zadrugi, da podpira ljudi, ki s svojim ponašanjem tega ne zaslužijo.

Gornji stranski del trga je še brez vodovoda. To so večina novozgradnje. Nekateri se čutijo užaljene, da jim KLO do danes še ni preskrbel priključka. Pri tem ne mislijo na težkoče, v katerih se nahajamo po vojni dobi. Ne zavedajo se pa, da bi tudi oni morali pri delu za skupnost pokazati več smisla in razumevanja. Do sedaj pa se v tem pogledu niso najbolje izkazali.

Celjski zdravniki

so priredili delovni izlet v Dobrno

Nekako kot zaključek letošnjega programa in kljub poznemu letnemu času ter neugodnemu vremenu je celjski sindikat zdravstvenih in socialnih ustanov priredil dne 20. oktobra 1946 svoj tretji delovni izlet v Dobrno. Ta delovni izlet je bil organiziran v manjšem obsegu, navzlic temu pa je dosegel nad pričakovanje lep in popolen uspeh. Izvršenih je bilo 640 zdravniških pregledov, med temi tudi serijski pregled šolske dece.

Zdravstveno propagandno razstavo je obiskalo okoli 320 ljudi in 108 šolskih otrok, katerim je sestra predavala na kratko o telesni čistoči. Med obiskovalce razstave se je razdelilo 750 komadov zdravstveno propagandnih letakov in brošur, 42 steklenic Vigantola za dojenčke in 4 litre Vlemingsa kot mazilo proti garjavosti. Istočasno je okrožni odbor RK obdaroval obiskovalce z milom, kakaom, čajem itd.

Na izdane recepte so se razdelila brezplačno zdravila podarjena od glavnega odbora Rdečega križa Slovenije.

V prostorih zdraviliških objektov so bile urejene zasilne ordinacije, kjer je bilo prav živahno vrvenje. Okrožni epidemiolog je ob tej priliki obiskal tudi vasi Klanc in Brdce, da prouči higienske prilike v teh krajih. Ugotovilo se je predvsem veliko pomanjkanje vode. Zaradi tega zelo trpi telesna čistoča in snaga v hišah. V zvezi s tem so množična obolenja za garjami.

Treba bo v tem pravcu še mnogo dela in ravno delovni izleti naj pomagajo, da dobimo pravo zdravstveno sliko poželja, da bodo lahko oblastva s primernimi ukrepi, z gradnjo vodnjakov in higienskih naprav onemogočila širjenje epidemij, obenem pa dvignila zdravstveno stanje naroda.

Zato bo naloga našega sindikata, da v bodočem letu delovne izlete ponovi, izpopolni in razširi na še večji delokrog.

Tudi naše žene

se pridno udejstvujejo na kulturnem polju

Dopis iz Medloga.

Naša organizacija AFŽ je priredila preteklo nedeljo 10. novembra 1946 lepo uspel kulturni večer. V uvodnem govoru je tov. sekretarka poudarila odločitev odbora AFŽ, da bomo prirejali pogoste kulturne večere v socialne namene, ter se zahvalila mladincem in sindikatu za sodelovanje.

Nato je govorila o uspehu in pomenu oktobrske revolucije in videti je bilo med občinstvom ljudi, ki so imeli solze v očeh ob spominu na velikega Lenina in ob recitaciji »Leninove ulice«. Saj nam je vse to tako blizu, saj sta tudi nam, kakor Sovjetom imeni Lenina in Stalina, ime Titovo in rdeči črki OF na strehah palač in na počrnelih zidovih pogorišč dajali moč, da smo vzdržali grozo sovražnikovega besa in nam danes dajeta gotovost, da tudi v naprej ne bomo popustili.

Sledil je nastop požrtvovalnega in priljubljenega zbora AFŽ, nato več občutenih Kajuhovih in Borovih recitacij, samospevi pogumnih pionirjev in pionirsko kolo. Mladinci so bili gledalcem nadvse všeč s svojim plesnim nastopom na venček narodnih pesmi, vzbudili so v nas najlepša občutja s svojo sočno mladostjo in prisrčnim izvajanjem.

Prireditev je zaključila enodejanka »Medved«, delo duhovitega ruskega realista Čehova v Klopčičevem prevodu. Igralci so želi s svojim temperamentnim in kaj malo diletantskim nastopom popolno priznanje razgibanega občinstva.

Gmotni uspeh prireditve je 1800 din, s katerimi bomo kupili čevlje za šolske otroke. Pri tem moramo pripomniti, da je dvorana majhna in je treba opremo in nastopajoče spravljati na primitivni oder skozi okno. In vendar gre z dobro voljo vseh sodelujočih, malo »po partizansko«.

Pokopali smo žrtve okupatorjevega terorja

Prebivalci Št. Jurija ob Taboru se z bridkostjo v srcu spominjamo časov nemškega suženjstva. Nemški fašisti so nam pomorili 35 najboljših ljudi. Približno toliko pa jih je padlo v narodno osvobodilni borbi. Dvanajst teh žrtev, njihov pepel, smo pripeljali prejšnji teden iz Celja. Ti naši ljudje so bili leta 1942. ustreljeni v Mariboru ali v Gradcu. To so mučeniki Cukala Milko, Hanžič Josip, Zupančič Leopold, Zakonjšek Andrej, Novak Franc, Goričan Rudolf, brata Šošter in štirje bratje Kuder. Ganljiv je bil trenutek, ki smo pripeljali žare iz Celja in se nam je približal tov. Cukala, oče ene prvih žrtev v Št. Jurju. Kot star, izkušen mož je objel ostanke svojega sina in rekel: Mislil sem, ljubi Mirko, da se boš povrnil s smejočim obrazom, kot si bil vedno, sedaj pa imam Tvoj pepel. Žrtve smo položili v kapelo v Ojstriški vasi, ki so jo mladina in žene lepo okrasile. Tam so postavili častno stražo gasilci. Res ganljivo je bilo, ko si videl lepo okrašeno kapelo z žarami, in gasilca, ki sta kot izklesana čuvala naše mučenike.

Mislim, da ga ni bilo človeka, ki je to videl, da mu niso prišle solze v oči. Saj so bili to naši najbolj ljubljeni tovariši, ki so darovali svoja mlada življenja za nas vse. Št. Jurčani še ne pomnimo takšnega pogreba kot smo ga imeli prejšnji teden. Sprevod je bil dolg nad 1 km. Od žrtev so se poslovili člani Okrožnega odbora OF, ena mladinka in dva pionirja. Prav lepo je povedal tov. Hribar Rudi, ki je poudaril, da je bila Komunistična partija tista, ki je organizirala narodno osvobodilno borbo in nas vse ostale rešila pogina. Ako ne bi bilo OF bi naš pepel ne pokopali, ampak bi ga trosili po nemških njivah.

Čisto blizu so nam še dogodki zadnjih let, zato jih še tudi ne pojasnjujemo tako, kot pojmujemo vlogo oktobrske socialistične revolucije, brez katere ne bi bilo niti SZ, niti naše nove domovine FLRJ.

Pri vsem, kar želi od nas ljudska oblast, imejmo pred očmi žrtve fašizma. Kaj bi rekli mi, ko bi vedeli, da imajo nekateri polne kleti krompirja, z njim trgujejo na črno, tovarišem pa, ki pomagajo s svojimi lastnimi silami ustvarjati naše novo življenje, ne dajo ničesar.

Št. Jurčani smo se v stari Jugoslaviji šli tudi klerikalce in liberalce. Iz hlapcev smo postali ljudje sodobnega kova. Mi bomo vložili vse sile v to, da bo imel vsak državljan zasigurano življenje. Zgodovina bo šla svojo pot naprej. Kdor se pa v njo ne bo hotel vključiti, ga bo gotovo pustila za seboj.

I. Š.

ZAGORJE

Sindikalna podružnica rudarjev v Zagorju ob Savi je razdelila partizanskim vdovam in sirotam ter lastnikom požganih in porušenih domov že velike vsote denarja. Domu ljudske prosvete v Zagorju je že lansko leto darovala 20.000 din, letos pa še 10.000 din. Fizkulturno društvo v Zagorju je prejelo enkrat 7000 din podpore, za nabavo krojev pa 20.000 din, ki jih je sindikat rudarjev najprej posodil, nato pa posojeni znesek podaril. Tudi sindikat apneničarjev je daroval fizkulturnemu društvu 5000 din. Obdarovanci se obema sindikatoma prav iskreno zahvaljujejo.

Odbor za upravo Doma ljudske prosvete v Zagorju

ZABUKOVCA

Na predvečer, t. j. 6. novembra so proslavila zabukovška društva na svečan način rojstvo bratske Sovjetske zveze. Ob obilni udeležbi občinstva je o pomenu velike socialistične Oktobrske revolucije spregovoril tov. profesor Orel iz Celja. O otvoritvi mladinske proge in njenem velikem pomenu ter o herojstvu in požrtvovalnosti mladine jugoslovanskih narodov je govoril tov. Kojnik. Mladina je nastopila z lepo točko »Nabrusimo kose«, nakar je bila s himno Sovjetske zveze lepa in prisrčna slavnost končana.

Mladinska proga je otvorjena

Otvoritev »Mladinske proge«. Na dan 7. oktobra je naša mladina izročila prometu Mladinsko progo Brčko—Banovići. Zgraditev te proge je za našo državo velik gospodarski uspeh. Bogati rudniki premoga v Bosni so dobili tako zvezo z drugimi kraji naše države, obratno pa je na poljskih pridelkih pasivna Bosna povezana z bogatimi žitnicami sosednih pokrajin.

*

Na premogu napisano pismo graditeljev Mladinske proge maršalu Titu

Tanjug, Beograd, 7. novembra; Brčko: Graditelji Mladinske proge so poslali maršalu Titu pismo, ki je napisano na premogovi plošči v obliki peterokrake zvezde:

»Ljubljeni naš maršal Tito! Pred pol leta, na dan 1. maja, smo se Tebi, tovariš Tito, zaobljubili, da bomo do 29. novembra dogradili Mladinsko progo. Danes, na dan 29. obletnice Velike oktobrske socialistične revolucije, Ti polni vročega navdušnja sporočamo, da smo izpolnili Tebi dano zaobljubo in dogradili našo progo 22 dni pred določenim rokom. Na dan te svoje, do sedaj največje delovne zmage, Ti Ljudska mladina Jugoslavije obljubija, da se bo še z večjo energijo vrgla na reševanje novih nalog, za srečo in napredek naše domovine.

Oborozeni z bogatimi izkušnjami, pridobljenimi pri gradnji proge Brčko—Banovići, Ti obljubljamo, tovariš Tito, da bo tudi izgradnja proge Banovići—Sarajevo nova velika zmaga Tvoje mladine.

Graditelji Mladinske proge Brčko—Banovići, 7. XI. 1946.

*

Mladinska proga je edino večje prostovoljno delo pri obnovi Evrope — pi... »News Chronicle«

Tanjug. Beograd, 9. novembra; London. »News Chronicle« prinaša članek svojega posebnega dopisnika iz Beograda o Mladinski progi, v katerem je rečeno:

»Prvi vlak, ki je vozil po Mladinski progi, ki jo je zgradilo 60.000 mladincev in mladink iz vseh družbenih plasti, je edino delo večjega obsega pri obnovi Evrope, ki so ga opravili skoraj izključno prostovoljci.« Dopisnik zaključuje: »Pred tem so tri različne vlade, od katerih je prva bila cesarska avstrijska vlada, brezuspešno poskušale zgraditi to progo.«

*

Mednarodna mladinska brigada v Ljubljani. Dne 2. novembra je prispela v Ljubljano delegacija mednarodne mladinske delovne brigade, ki je na pobudo Izvršnega odbora Mednarodne zveze demokratične mladine prišla v Jugoslavijo pomagat mladini Jugoslavije pri gradnji »Mladinske proge«. Delegacijo sestavljajo zastopniki šestih narodnosti in sicer 26 Švicarjev, 3 Holandci, 3 Angleži, 2 Mehikanca, 15 Dancev in 16 Francozov.

*

V subotiški kurilnici je bila popravljena tudi druga lokomotiva, ki je namenjena za Mladinsko progo

Tanjug. Beograd, 9. novembra; Subotica. V subotiški kurilnici državnih železnic je bilo dovršeno popravilo druge lokomotive, ki so jo delavci kurilnice podarili Mladinski progi. Pri popravilu lokomotive so sodelovali tudi nameščenci kurilnice in napravili pri teh delih čez 700 prostovoljnih delovnih ur.

Maksim Gorki:

Kako sem se učil

(Odlomek)

Sočustvovati z ljudmi je težko; zmerom sem si bolj želel, ljubiti nekoga z radostno ljubeznijo, pa nisem imel koga ljubiti. Tembolj vroče sem vzljubil knjige.

Bilo je že mnogo drugega umazanega, surovega, kar je izzivalo v meni ostro čustvo odpora, pa ne bom govoril o tem, saj sami poznate to peklensko življenje, to splošno posiljevanje človeka po človeku, to bolezensko strast, mučiti drug drugega, ki je naslada sužnjev. In prav v teh prekletih prilikah sem prvič začel čitati dobre, resne knjige tujih pisateljev.

Ne vem, ali morem povedati dovolj živo in prepričevalno, kako sem se začudil, ko sem čutil, da mi skoraj vsaka knjiga nekako odpira okno v nov, nesluten svet, kako mi pripoveduje o ljudeh, o čustvih, mislih in odnošajih, ki jih nisem niti poznal niti videl. Zdelo se mi je celo, da je življenje, ki me je obdajalo, vse to surovo, umazano in kruto življenje, ki se je dnevno razvijalo pred mano, neresnično in nepotrebno; resnično in lepo življenje da je edinole v knjigah, kjer je vse bolj razumno in človeško. Tudi knjige so govorile o surovosti in neumnosti ljudi in o njihovem trpljenju, prikazovale so zlobne in podle ljudi — toda ob njih so bili drugi ljudje, kakršnih še nisem videl, o kakršnih nisem še niti slišal, pošteni ljudje silnega duha, pravični, vedno pripravljeni, če treba, tudi umreti za zmago pravice, za lepo, junaško delo.

Prvi čas so se mi, opijanjenemu po novosti in duhovni pomembnosti sveta, ki so mi ga odkrivale knjige, zdele knjige boljše, zanimivejše in bližje nego ljudje, in kakor da sem nekoliko oslepel, zroč na resnično življenje skozi knjige. A surova umetnica, življenje, je skrbela za to, da me ozdravi te pijane slepote.

Ob nedeljah, ko so gospodarjevi odšli kam na obisk ali na sprehod, sem zlezel z okna zatohle, po masti smrdeče kuhinje na streho in tam čital. Po dvorišču so kakor somi plavali napol pijani ali zaspani delavci in cvilile služkinje, perice in kuharice, pod sirovimi nežnostmi slug, jaz pa sem zviška gledal na dvorišče in veličastno preziral to umazano, pijano, razvratno življenje.

Eden delavcev je bil desetnik ali »narednik«, kakor so ga klicali, oglat starček nerodne postave s tenkimi kostmi in modrimi žilami, po imenu Stjepan Lješin, človek z očmi lačnega mačka in s sivo bradico, ki je bila smešno raztresena po rjavem obrazu, žilastem vratu in ušesih. Raztrgan in umazan je bil bolj od vseh drugih delavcev, toda bil je še najbolj priljuden med njimi; oni so se ga nekako bali in celo sam nadzornik je znižal svoj kričavi, vedno razdraženi glas, kadar je govoril z njim. Večkrat sem slišal, kako so delavci Lješina za njegovim hrbtom psovali:

»Hudič skopi! Judež! Skopuh!«

Stari Lješin je bil zelo živ, a vendar miren človek, nekako tiho, neopazno se je pojavljal zdaj v tem, zdaj v drugem kotu dvorišča, povsod, kjer se je zbralo več ljudi: pride, se nasmeje s svojimi mačjimi očmi, pomiga s širokim nosom in vpraša:

»No, kaj je?«

Zdelo se mi je, da vedno nečesa išče, da čaka na neko določeno besedo. Nekoč, ko sem sedel na strehi hleva, je Lješin sopihajoč prilezel po lestvi za mano, sedel poleg mene, povohal in rekel:

»Po senu diši... Lepo mesto si si našel... čisto in na samem. Kaj pa bereš?«

Gledal me je prijazno in rad sem mu pripovedoval, kaj sem čital.

»Tako,« je rekel in pokimal z glavo. »Tako — tako!«

Potem je dolgo molčal in vrtal s svojim črnim prstom po razbitem nohtu na levi nogi, nenadoma pa me je postrani pogledal in rekel tiho in zategnjeno, kakor da nekaj pripoveduje;

»V Vladimiru je učen gospod, Sabanjejev, velik človek, sina je imel, Petrušo. Ta je tudi vedno čital in druge navajal k temu, pa so ga aretirali.«

»Zakaj?« sem vprašal.

»Pa prav zato. Ne čitaj, ali če že čitaš, molči!«

Nasmejal se je, mi pomežiknil in rekel:

»Gledam te tako... resen človek si, ne razgrajaš. No, nič ne de, živi.«

Posedel je še malo na strehi in potem spet zlezel na dvorišče. Po tem pogovoru sem zapazil, da me Lješin opazuje in mi povsod sledi. Vedno češče je prišel k meni s svojim vprašanjem:

»No, kaj je?«

Nekoč sem mu pripovedoval neko povest o zmagi dobrega in razumnega načela nad zlim, ki me je bila zelo razburila, poslušal me je z velikim zanimanjem, kimal in rekel:

»To se dogaja.«

»Se dogaja?« sem vprašal ves vesel.

»No seveda, kakopa? Vse se dogaja!« je potrdil starec. »Povem ti, vidiš...«

In mi je povedal drugo, lepo povest o živih, ne knjižnih ljudeh, in na koncu rekel s poudarkom:

»Seveda ti teh stvari še ne razumeš popolnoma, pa vendar — razumi vsaj glavno: mnogo je praznih malenkosti, v te malenkosti so se ljudje zamešali tako, da nikamor ne morejo, to se pravi, da k bogu ne morejo! Velika ovira so te prazne malenkosti, razumeš?«

Te besede so me udarile prav v srce z oživljajočo silo, nekako bolj zrelega so me naredile. Saj je vendar res vse to življenje okrog mene prazno, malenkostno življenje, z vsemi pretepi, razvratnostjo, malim tatvinami in psovanjem, katerega je nemara zato tako mnogo, ker ljudem primanjkuje lepih, čistih besed.

Saj je starec preživel na svetu petkrat toliko let, kakor jaz, veliko ve, in če pravi on, da se lepe in dobre stvari v življenju res dogajajo, mu je treba verjeti. In želel sem mu verjeti, kajti že knjige so me učile vere v človeka. Uganil sem, da te naposled vendar predstavljajo resnično življenje, da so tako rekoč naslikane po življenju, in torej, sem mislil, morajo biti tudi v resnici dobri ljudje, drugačni, kakor divji dobavitelj, moji gospodarji, pijani oficirji in sploh vsi ljudje, ki sem jih poznal.

To odkritje je bilo zame ogromna radost, bolj veselo sem začel gledati na vse in nekako lepše in z večjo pozornostjo sem se začel obnašati do ljudi. Nekoč, ko sem prebral nekaj lepega, praznično, sem to poskušal pripovedovati delavcem in slugam. Niso me posebno radi poslušali in zdelo se je, da mi ne verujejo, a Stjepan Lješin je vedno govoril:

»Dogaja se. Vse se dogaja, bratec.«

Čudovito silen pomen je imela zame ta kratka, modra beseda! Čim češče sem jo slišal, tem bolj mi je povečala občutek bodrosti in trdovratnosti, ostro željo, da naredim po svoje. Saj, ako »se vse dogaja«, se lahko zgodi tudi to, česar se meni hoče? Zapazil sem, da je prav v dneh najhujših žalitev in udarcev, ki mi jih je zadalo življenje, v težkih dneh, ki sem jih premnogo izkusil, da je prav v takih dneh čustvo bodrosti in trdovratnosti v doseganju cilja naraslo, da me je v teh dneh z največjo silo prevzela mlada Herkulova želja, da očistim Avgijev hlev življenja. To mi je ostalo tudi še zdaj, ko mi je petdeset let, in mi ostane do smrti, in za to svojstvo se moram zahvaliti svetemu pismu človeškega duha, knjigam, ki odražajo velike muke in trpljenje rastoče človeške duše znanosti, poezije razuma in umetnosti, poezije čustev.

Knjige so mi bolj in bolj odkrivale nove stvari. Posebno mnogo sta mi dajala ilustrirana časopisa, »Vsemirnaja ilustracija« in »Živopisnoje obozrenje«. Njih slike, predstavljajoč mesta, ljudi in dogodke življenja v tujini, so mi vedno bolj in bolj širile svet, in čutil sem, kako raste, ogromen, zanimiv, poln velikih dogajanj.

(Dalje prihodnjič)

Ljudska prosveta in kultura

Ljudske univerze morajo služiti prosveti in izobrazbi najširših ljudskih množic

Ideja ustanovitve kulturne ustanove, ljudske univerze, ki naj bi širokim ljudskim delovnim množicam dajala potrebno izobrazbo izven šole ali izven posebnih tečajev, krožkov in slično, ni novejšega datuma. Ljudske univerze smo imeli že v stari Jugoslaviji, toda delovale so več ali manj srečno, le v večjih kulturnih centrih ali še kvečjemu v večjih industrijskih krajih. Bile so domena ali privilegij nekaterih intelektualnih krogov, ki so se v ljudskih univerzah kulturno ali celo politično izživljali. Ljudstvo pa je imelo od njih prav malo ali nikako korist. Zato je bil že sam naslov teh univerz, ljudske, zgrešen.

Ljudske univerze so šele v novi ljudski državi dobile svoj pravi pomen. Postale so res ljudske. Zato z veseljem pozdravljamo dejstvo, da naše prosvetne oblasti in prosvetni aktivi ustanavljajo ljudske univerze predvsem v podeželju in obenem obnavljajo stare. Naše okrožje ima do sedaj 11 ustanovljenih ljudskih univerz in še se ustanavljajo nove. Tako bo v kratkem vse naše podeželje, kar je edino pravilno, povezano v široko razpredeni mreži te prepotrebne kulturne ustanove.

Delokrog ljudskih univerz je kaj velik. Prva in glavna njihova naloga je, da kulturno dvigajo našega človeka, ki v današnjem delu za obnovo na vseh poljih nima časa, prilike ali sredstev za samostojno izobraževanje. In drugo — da so v podporo naših ljudskih oblasti. Obe nalogi sta prav za prav tesno povezani druga z drugo. Le kulturno visoko stoječ delovni človek, kmet ali delavec, bo razumel ukrepe našega političnega in upravnega aparata. Toliko problemov se naenkrat poraja n. pr. z izdajo kakšnega novega zakona. Naš človek često ne razume vedno pravilnost teh ukrepov. Komaj razume, da se je ves naš družabni red spremenil. Ne vidi vedno kje odredbe koreninijo. Ne spozna nova dogajanja, ki vodijo do konsolidacije razmer v novi Jugoslaviji. In slično. Tukaj lahko primerno pristopijo na pomoč ljudske univerze s predavanji in referati, ki obravnavajo na poljuden način delo oblasti na političnem, gospodarskem ali kulturnem področju. Dalje. Koliko tehničnih vprašanj se pojavi v zvezi z našo obnovo, v zvezi z uvedbo načrtnega gospodarstva. Vsa ta vprašanja so tesno povezana zopet z zgodovinskim razvojem družbe, so povezana s prirodo ali geografskim položajem dežele ali pa je v zvezi s temi vprašanji odločevala tu celo mentaliteta in karakter življa. Nebroj referatov, nebroj predavanj se da torej vključiti v delo obeh univerz. In vsega tega naše ljudstvo nima in ne pozna. Vse to mu je potrebno dati.

Da dosežemo pozitivni rezultat dela ljudskih univerz, pa je nujno potreben načrt. Delati kar v en dan, delati brez načrta, ne se ozirati na lokalne potrebe krajev in slično, bi se pravilo zastonj izgubljati čas. Govoriti je treba najprej o problemih svojega okoliša.

Pozneje pa, ko bodo domača vprašanja rešena, lahko pristopimo k splošnim. Predvideti je v načrtu predavanj ljudskih univerz tudi razne dogodke po datumih (proslave, obletnice), na trenutne probleme zunanje in notranje politike, na eventuelne nove izsledke v gospodarstvu ali na nova dogajanja v kulturnem življenju. Ljudska univerza mora biti torej zelo prožna in iznajdljiva, da dela pravilno in ozirajoč se na tempo našega časa. V tem načrtu je prav posebno potrebno poudarjati poljudnost. Kaj nam koristi, če je predavanje še tako točno in pravilno, sodobno in smiselno, pa ga naš preprost delovni človek zaradi preučenosti ne razume. Preučen predavatelj, ki si predavanje »osladi« še z nepotrebnimi tujkami in če ne smatra za potrebo, da bi tujke v kolikor so neizogibne, pojasnil, ne bo užgal. Škoda sicer ne bo za predavatelja, nego za univerzo. Prihodnjič ne bo imela več poslušalcev, ker bi smatral naš preprost človek, da smo mu ukradli čas. Zavedati se torej moramo končno, da so te univerze ljudske in da so poslušalci ljudstvo. Velik del neuspeha ljudskih univerz leži v glavnem prav v tej točki.

S tem v zvezi se nam samo odpre vprašanje predavateljev ljudskih univerz. Tu univerze grabijo vse, kar dosežejo. Dovoljna jim je ugotovitev — imamo predavatelja. Kdo je predavatelj in kako bo predaval jim ni mar. Prav zato so se v zvezi s tem vprašanjem pojavile nevšečnosti, ki so jih doživele ljudske univerze (Žalec, Celje). Ni samo dovolj, da predavatelj razume svojo stroko in obvlada snov, nego važnejše je, da predavatelj razume naš novi čas. Nikakor ne smemo dovoliti, da bi predavatelji ljudskih univerz zavestno ali podzavestno rušili pridobitve naše velike osvobodilne borbe in s tem pljuvali v obraz tisočem in tisočem naših najboljših sinov, ki so trpeli in se borili za novo lepše življenje.

Kjer ljudske univerze ne delajo tako kot je potrebno, je skrajni čas, da preusmerijo svoje delovanje. Drugače jih bo prehitel čas. Kaj neprijetno bo nositi pečat nazadnjaštva kulturni ustanovi, ki bi morala biti prvenstveno napredna, progresivna. S takimi ljudskimi univerzami bo prav gotovo ljudstvo samo pomedlo, s tem, da jo bo bojkotiralo. Ljudske univerze, ki se pravilno zavedajo svoje misije pa bodo stale kot svetla plamenica kulturnega udejstvovanja na polju naše kulturne in duhovne obnove. Ljudstvo jim bo hvaležno in to je vsekakor najlepši dokaz pravilnosti dela in najlepše plačilo.

V listu »Naše delo« smo nedavno čitali, kako zgrešeno je bilo otvorityeno predavanje ljudske univerze v Žalcu.

Dne 5. novembra pa je imela svoje prvo predavanje v letošnjem letu ljudska univerza v Celju. Odbor te univerze je pripravljal otvoritev z močno propagando (3000 letakov in precej lepakov), pozabljal pa je pri tem na prvenstveni namen ljudske univerze, sicer ne bi postavil vstopnino za predavanja in ne bi določil za predavanje »O pomenu Oktobrske revolucije« človeka, ki zaradi svoje neodgovornosti nikakor ni bil kos svoji nalogi, kar je napravilo mučen vtis na številne poslušalce.

Ta dva primera nam jasno kažeta, da tako ne moremo naprej z našimi ljudskimi univerzami. Odbor ljudske univerze, ki se ne zaveda v polni meri svoje odgovornosti pred ljudstvom, ki si želi resničnega znanja, mora brezpogojno dati mesta ljudem, ki bodo pravilno vodili naše kulturne ustanove — ljudske univerze.

Ob novi knjigi Prežihovega Voranca

V svoji novi knjigi »Borba na tujih tleh« nas vodi Prežihov Voranc skozi sedem evropskih držav. Najprej v Francijo, v peto nadstropje pariške prefekture, kjer dele milost za bivanje v deželi; druga postaja je Orleans, največji semenj belih ljudi v Evropi; v Pragi smo z njim, pa spet le v Bartolomejski ulici, kjer je policija in na Pankracu, v zaporih praške kaznilnice; spremljamo ga na »mrtvi točki«, kjer hodi štiri mesece po štiri kilometre širokem pasu ob češkoslovaško-avstrijski meji; od tam gremo na Norveško, v »mrzlo deželo toplih src«, kjer je široka demokracija in ostanki tlačanstva hkrati, potem spet v Pariz in pogledamo to pot malo globlje v njegovo življenje; v Romunijo nas pelje, v »deželo modernih čudežev«, v najbogatejšo deželo sveta, kjer je živelo najsiromašnejše ljudstvo sveta in od tam v Bolgarijo, kamor nas prepelje drzen čolnar preko napol zaledenele Donave.

Ti potopisi, »V petem nadstropju«, »Semenj belih ljudi«, »Pankrac«, »Na mrtvi točki«, »Mrzla dežela — topla srca«, »Pariz«, »V deželi modernih čudežev« in »Bolgarka« so po večini že starejšega datuma. Nekateri so bili napisani več let pred novo vojno, tako »Semenj belih ljudi« (1934), nekateri v zadnjih predvojnih dneh (»Pariz«, 1940), nekateri so bili tudi že natisnjeni, tako »V petem nadstropju« (Sodobnost), precej pa jih je napisal Prežihov tudi še v prvem času po okupaciji.

»Borba na tujih tleh« je po »Kotljah« in »Jamnici« že tretja knjiga Prežihovega Voranca, ki jo beremo po osvoboditvi. Medtem ko je »Jamnica« roman, tako kot njegova predvojna dela »Požganica« (1939) in »Doberdob« (1940), je pa nova Prežihova knjiga bližja zbirki »Od Kotelj do Belih vod«. Avtor sam je dal sestavkom, zbranim v tej knjigi, podnaslov »evropski potopisi«.

Jasno je, da nove Prežihove knjige ne moremo presojati s takimi merili, kakršna so veljala za njegove široke epske tekste, zlasti pa za »Samorastnike«, knjigo njegove najboljše proze. Prav gotovo ugotovitev kritike, da se kaže v Prežihovem delu značilna dvojnost epika in reporterja, kar do neke mere velja za »Kotlje«, pri drugih njegovih delih pa se mi zdi krivično, kar v celoti drži pri tej knjigi. Da pa pisatelj svoje nove knjige tudi sam ne postavlja ob »Samorastnike« in da pri njej ni imel prehudih literarnih ambicij, je povedal že s podnaslovom »evropski potopisi« dovolj razločno. O potopisu namreč vemo, da je nekje na sredi med umetniško prozo in reportažo, pogosto je celo bližji njej.

Če presojamo novo Prežihovo knjigo s temi merili, je treba seveda priznati, da je ne le močno zanimivo, ampak da je tudi vredno delo. Bili bi pa krivični večjim in dokaj pomembnejšim stvaritvam tega našega največjega pripovednika, ko bi vzporejali njegove potopise z mojstrsko prozo »Samorastnikov«. V tej knjigi prepotujemo v malem dobršen kos Evrope, seznanimo se ne le z ljudmi in pokrajino, ampak predvsem z vsem tistim, kar je značilno za življenje v tem ali onem kosu sveta, z družbenimi odnosi, s socialno in politično strukturo dežele, z značajem in z običaji ljudstva itd. Vse to je popisano živo in temperamentno, tu in tam z dobrimi literarnimi prijemi, kjer pa nas to pisanje ne zgrabi z živo umetniško silo, ki je osnovno gibalo drugih Prežihovih del, tam nas pritegne s cenejšimi, pa učinkovitimi sredstvi, ki so včasih res že blizu žurnalizmu, čeprav ne v slabem pomenu besede. Najboljši v tej zbirki se mi zdi potopis »Mrzla dežela — topla srca«, ne le zato, ker nam na močno zanimiv in privlačen način govori o življenju dežele, ki jo kaj malo poznamo, ampak tudi zaradi svojega dobrega, preprostega jezika in ponekod prav umetniške obdelave. Literarno najboljša pa je morda »Bolgarka«, ki ima najmanj značilnosti potopisa in jo moremo šteti za samostojno črtico. V dolgi galeriji ljudi, ki jih srečamo na tej poti, so nekateri ostro narisani, čeprav le z nekaj črtami. To velja zlasti za zgodbe iz arestov.

Če bi presojali knjigo z njene vsebinske plati in upoštevali pri tem, zakaj je hodil njen avtor po Evropi, bi pa morali prav gotovo ugotoviti, da je pogosto dokaj medlo narisal podobo »borca na tujih tleh«, čeprav svoje poslanstvo na mnogih mestih dovolj jasno poudarja. Če bi sodili s tega gledišča, bi morali ugotoviti marsikje ostro nasprotje med vsebino knjige in njenim imenom, kajti kaže nam res, kot je nekdo v šali dejal, bolj »beg po tujih tleh« kot borbo.

Knjigo je ilustriral E. Justin. Medtem ko ji je dal preprosto in dokaj lepo zunanjo podobo, pa se mi zdi, da njegove vinjete, ki spremljajo posamezne zgodbe, s svojo načičkanostjo in utrujajočo preobloženostjo, ki je značilna za Justinovo grafiko in ki je bila pri »Prešernu« morda še kolikor toliko na mestu, ne ustrezajo realističnemu slogu Prežihove knjige. Toplina, ki bi jim jo morda morali priznati, tega ne odtehta.

dm

Za zboljšanje prometnih razmer v Savinjski dolini

1. novembra sem se peljala v Gornji grad. Na železniški postaji Šmartno ob Paki sta čakala dva stara mala avtobusa pri jutranjem vlaku. Prvi je odpeljal v Solčavo. Drugi, še manjši (23 sedežni) je čakal še eno uro in pol na vlak iz Šoštanja. Končno je le nabito poln odpeljal. Stroj tega avtobusa mora biti zelo slab, ker je izpareval smrdljiv plin od benzina, da nam je bilo vsem slabo. Morda je bil vzrok slabega zraka v avtu tudi v tem, ker nima vozilo nobenega zračenja.

Nazaj grede je bilo pa še slabše. Že v Gornjem gradu so bili vsi sedeži v avtu zasedeni. V Bočni je vstopilo toliko ljudi, da so stali stisnjeni kakor vžigalice v škatlici. Tudi na drugih postajališčih so zaman čakali ljudje, ki so prišli ure daleč zastonj.

V Mozirju je žalostno množico potolažil avtobusni sprevodnik, da se pripelje takoj nazaj ponje, čim izloži nas. Tako je tudi storil. Mi smo vsi omotični izstopili na železniški postaji Šmartno.

Neka potnica v avtobusu je celo bruhala. Kako naj ji to štejem v zlo, ko pa je nam vsem bilo slabo. Jaz sama sem bruhala na vlaku zaradi mučne vožnje z avtobusom.

Iz Celja v Ljubljano vozi velik avtobus Na tej progi vozita še dva avtobusa in sicer Celje—Vransko in Vransko—Ljubljana. In končno je ta proga Celje—Ljubljana dosegljiva še z železnico!

Prav in razveseljivo je, da skrbi ljudska oblast za udoben ljudski promet, ker je to zrcalo našega napredka. Zato vljudno prosimo, da na Gornjo Savinjsko dolino ne pozabi. Če se že ne more ustreči z velikim avtobusom, naj vsaj nemudoma pride na pomoč še en mali avtobus, ki bi prevažal potnike od vsakega vlaka vsaj od Rečice, Nazarja in Mozirja.

Tudi mi potniki bi se s hvaležnostjo in brez godrnjanja raje posluževali boljših prometnih sredstev.

Potnica.

Delovna gimnazija v Mariboru. Te dni je pričela z rednim delom večerna delavska gimnazija v Mariboru — prva te vrste v Jugoslaviji. Doslej se je prijavilo 575 slušateljev, število pa še vedno raste. Tudi učno osebje te gimnazije šteje danes 102 člana. Pouk bo trajal 6 mesecev. To bo omogočilo, da bo vsak poleg rednega dela dovršil vsaj en razred srednje šole na leto.

Odkritje spominske plošče partizanom. V nedeljo je ljudstvo cerkljanskega okraja odkrilo spominsko ploščo na pokopališču partizanske bolnišnice »Franje«. V ploščo je vklesanih 50 imen partizanov in partizank, ki so podlegli težkim ranam v bolnišnici.

K·I·N·O

PRISEGA

Te dni predvaja kino »Metropol« v Celju umetniški sovjetski film »Prisega«.

Film »Prisega« prikazuje **zgodovinsko Stalinovo prisego** ob Leninovi smrti. Živo slika in pripoveduje o grandioznem delu voditelja sovjetskih narodov, ki so s svojimi silami in voljo, z neumorno borbo in delom ustvarili, uresničili Leninova izročila.

Nerazrušljivo bratstvo sovjetskih narodov in ogromno socialistično ustvarjanje v obdobjih Stalinovih petletk se odkriva in prikazuje v »Prisegi« na konkretnih človeških usodah družine Petrovih iz Stalingrada in njenih tovarišev po prisegi« Gruzinca Georgija, Uzbeka Tugrubajeva in ukrajinskega kolhoznika Baklana.

Režiser Čiaureli, laureant Stalinove nagrade, doma iz Gruzije, je v težnji, da bi odgovoril na velika vprašanja, z neobičajno upornostjo poizkušal zvesto prikazati dobo v celoti, hkrati pa prepričevalno obdelati epizodo, vsako sceno.

Tema v filmu »Prisega« prerašča okvir narodnega zgodovinskega filma. Ljudje, ki so delali na filmu, so proučili ogromen zgodovinski material tega obdobja, da bi resnično in točno prikazali na platnu živo zgodovino gigantske zgradbe in utrjevanja sovjetske države pod vodstvom Stalinovim in pokazali organsko zvezo med voditeljem in ljudstvom.

Visoka umetniška sila filma, živi, pestri in lepi lik matere Barbare Petrove in njene družine, popolnoma opravičujejo smeli simbolizem filma — izenačenje matere z državo, družine Petrovih s celim narodom.

Prava umetniška resnica je zasnovana in utemeljena na opazovanju življenja, ima pa ta resnica tudi moč, da opazovanja posploši in odkrije vzročno usodnost dogodkov. Pravi umetniki iščejo vedno težko pot borbe in stremljenja v imenu tiste umetniške resnice, ki služi narodu. Hoditi po stopinjah velikih ustvarjalcev, odkriti najglobljі pomen teme in ideje stvari, služiti sodobni resnici — to je deviza, ki je vodila mojstra režiserja Čiaurelija ob ustvarjanju »Prisege«.

V težnji, da bi odgovoril na velika vprašanja sodobnosti, je Čiaureli iskal resničnost posameznih prizorov.

Skupina, ki je izdelovala film, je proučila ogromni dokumentarni material epohe.

Epizoda, ki se dogaja v Gorkem, je snemana v prirodi, pod težkimi pogoji ostre moskovske zime. Zmrzovali niso le igralci, zmrzovala je tudi vsa snemalna aparatura. Vse je pa oduševljala misel, da je treba turobne dni Leninovega pokopa, ogromne mase naroda, mraz, otožni človeški obrazi, v katerih pa je poleg žalosti vklesana odločna volja: nadaljevati Leninovo delo.

Stalinov govor. Zgodovinske besede »Prisege«. Molče se skupina ljudi razmika, da pusti naprej sivo ženo. Žena pritiska na prsi pismo, oblito s krvjo ubitega moža, pismo Leninu. Molče daje pismo Stalinu.

Scene v Kremlju so prepričljive, zato ker so snemane v prirodi in ne v ateljejih.

Stalingrajske epizode so ostro realistične, prepričljive in strnjene, snemane v naravi in puščajo nenavadno silen vtis.

V filmu so vnešene tudi scene iz filmske kronike, ki so vnesle v film atmosfero stvarnosti in dokumentalnosti.

Vendar pa ti raznovrstni načini ne dajejo filmu vtisa razlitosti. Osvetljen in nadahnjen je z eno mislijo, z enim stremljenjem: služiti ljudstvu.

Osrednja osebnost »Prisege« je Stalin. V filmu je prikazan v raznih obdobjih svoje dejavnosti tekom več kot dvajsetih let. Stalin, genijalni vodja ljudstva in Partije, graditelj socializma, nepremagljiv vojskovodja, je v filmu »Prisega« preprost, moder in človeški.

»Če bo moje delo zares pomagalo gledalcem, da bodo dojeli, zakaj je vprav Stalin nadaljeval Leninovo delo, zakaj je njegova povezava z ljudstvom tako silna, kako je zedinil sovjetske narode in jih peljal do zmage, bom popolnoma zadovoljen s svojo igro«, je dejal veliki umetnik Mihail Gelovani, ki igra vlogo Stalina v »Prisegi«.

Scenarista Pavleno in Čiaureli sta dala vidno mesto v filmu znanim državnikom in partijskim voditeljem. Igralci so sijajno obvladali naloge in so neverjetno podobni Molotovu, Kalininu, Vorošilovu, Ordžonikidzeu, Beriju in Budjoniju.

»Hotela sem vnesti v lik moje junakinje Barbare Mihajlovne vse črte, lastnosti sovjetske žene: njen heroizem, voljo, ljubezen in samožrtvovanje«, pravi Zofija Hiacintova, v kateri je režiser Čiaureli odkril nadarjeno umetnico, sposobno za to monumentalno vlogo (mi jo poznamo kot igralko Nore, ko je gostoval v Jugoslaviji Leninski komsomol).

Film »Prisega« zavzema dostojno mesto med najboljšimi sovjetskimi filmi, kot poštena, razumna in velika beseda sodobnega mojstra o najgrandioznejših in najpomembnejših dogodkih sedanjosti.

Avtor scenerije je P. Pavlenko, ki pripoveduje o svojem delu takole: »Ko sva leta 1939. z režiserjem Čiaurelijem pričela delati na scenariju za film »Prisega« sva morala najprej opredeliti temo scenarija. V najinem pojmovanju se je glasila »Stalin in Rusija«.

Vendar naju takratno delo ni zadovoljilo in odložila sva. Tekom Domovinske vojne pa sva pričela marsikaj gledati drugače.

Tribuna kritike

KULTURA IN CELJSKI KINOOBISKOVALCI

Ta članek ne zadeva tiste, ki se hočejo kulturno dvigati, temveč tistih, ki iščejo naslade v plehkih anglo-ameriških filmih in klavrnih »kulturnih« prireditvah ob vinu in plesu.

Pred nekaj dnevi so predvajali v kinu »Dom« tri filme: »Mladina gradi«, »Sovjetski kino-koncert« in »Nogometna tekma CDK-Partizan«. V naših časopisih bomo našli kritike, ki nam kaj jasno povedo vrednost našega slovenskega in sovjetskega filma. Dokaj sovjetskih filmov je prišlo v enem letu osvoboditve med nas, filmi, ki nas vzgajajo in usmerjajo našo življenjsko pot v borbi za boljšo bodočnost človeka in skupnosti. V njih smo našli vedrost in resničnost človeškega življenja in ob gledanju takih filmov zapuščamo kino dvorano polni življenjskega optimizma. Ni nam treba poudarjati visoke umetnosti, ki so nam jo nudili posamezni sovjetski igralci. Že sama vsebina sovjetskih filmov nam pove, da je umetnost sovjetskega igralca sredi življenjskega dogajanja, da le igralec, ki živi in razume življenje Sovjetske zveze zmore dati najširšim množicam smer kulturne vzgoje.

Pa se je zgodilo, da so se nekateri, ki so gledali zadnjo predstavo v kino »Domu« dolgočasili, se hahlali in se pogovarjali med predstavo. Nekaj jih je bilo med njimi, ki so zapustili sredi predstave dvorano in motili še tiste, ki so hoteli film gledati. Žal so odhajali iz dvorane takšni, od katerih bi človek ne pričakoval nerazumevanja za umetnost.

Vsi, ki so motili predstavo, so namreč pričakovali »vsebine«. Vsebine po vzorcu anglo-ameriških filmov, ki nam slikajo vso lažnivost življenja, katero so si izmislili pisci, ki so v službi kapitala. Filmi takšne »vsebine« privlačujejo nevedne in zasužnjene ljudi v kapitalističnih deželah, ker jim obljubljajo laž, po drugi strani pa jih zastrupljajo z gangsterskimi podvigi in ljubavnimi spletkami. Rezultat pa je vedno isti: ljudje polnijo dvorano — kapitalist pa blagajno.

Dogodek v kinu »Dom« pa nam je pokazal, da je še nekaj ljudi, ki se še niso otresli naziranja, da je filmski trak samo zato ustvarjen, da prinaša ljudem lažno vsebino. Za prave obiskovalce pa je film dober, če mu prinaša razvedrilo in resnično vsebino.

Risto Gajšek

Na kmetiji

Kako bomo letošnjo zimo krmili živino

Prge ali pogače ali tropine so ostanki pri iztiskanju olja iz semena raznih oljnih rastlin. Zmlete pogače dajo krmilno moko.

Prge so zelo redilne in lahko prebavljive (80—90%). Čim slabša je stiskalnica za olje, tem boljše so tropine. Preveč tropin povzroči drisko. Če vsebujejo več kot 10% vode, se rade vžgejo, splesnijo. Pokvarjene tropine so zdravju močno nevarne.

Krmilna vrednost tropin je zelo različna.

Tropine so krma za pitanje in za mlečnost. Meso, slanina, mleko, hitro dobijo okus po tropinah. Zato jih le zmerno pokladaj! Največ 1 in pol kg za molznice in 3 kg za pitano goved, za svinje 1 kg, volom do 2 kg, teletom nad 3 mesece pol kilograma.

Tropine pred pokladanjem stolči ali zmelji, moko potresi po rezanici in nič ne zmoči. Za svinje jih popari ali skuhaj.

Pri nas so najbolj zdrave bučne prge. So zdrava in tečna krma. Vsebujejo 28% prebavnega beljaka in imajo škrobno vrednost 91,3.

Tropine od sončnic vsebujejo 30,5 % prebavljivega beljaka in škrobno vrednost 68,5. Lanene tropine vsebujejo manj (27,2) beljaka, toda boljšo škrobno vrednost (71,8). Repične tropine imajo 23% beljaka, 61,1 škrobne vrednosti.

Tropine bukvice (bukovega žira) pa 31% beljaka in 71,6 škrobne vrednosti iz oluščenega žira, 13,4% beljaka in 44,4 škrobne vrednosti, ako žir ni bil oluščen.

Vse te tropine morete kupiti, zato jih omenjamo.

Opozarjamo, da tropine bukvice konje zapirajo, zato jih konjem nikar ne pokladajte. Naše zadruge so založene z bombažnimi tropinami. Bombaževo seme ima trdo lupino in jedro polno olja. Lupina ni več vredna kot pšenična slama. Ameriške bombažne tropine vsebujejo tudi lupino semen. V trgovino prihaja tudi dvakrat rešetana in vlaken očiščena bombažna moka. Tropine iz neoluščenega semena so zelenkasto rumene barve in v njih so vidni ostanki lupin, tropine iz oluščenega bombažnega semena so pa svetlorumene, okusa po orehih in prijetno diše.

Bombažne tropine pokladajte le s krmo, ki vsebuje obilo vode (pesa, repa, krompir, mokra rezanica), predvsem govedi.

Tropine zmeljite in potrosite po krmi. Pa ne preveč! Pitalni živini kvečjemu po 2,5 kg, vprežnim volom po 2 kg, molznicam po 1 kg na dan, enako konjem, ovcam do 0,3 kg. Breje krave in teleta ne smejo dobiti bombažnih tropin. Preveč tropin povzroči pretrdo, suho, brezbarvno maslo, lahko pa tudi nevarne bolezni.

Tropine sončnic se dobro drže. Pogače so trde in jih moramo zmleti. Pokladajte jih 2—2,5 kg molznicam in pitancem.

(Konec.)

Franc Kafol, Ljubljana:

Izvoz sadja v polnem razmahu

Našemu sadjarstvu postavljamo z letošnjim letom najvažnejši temelj za večji razvoj in sicer za daljšo bodočnost. Urejena in na solidno podlago postavljena trgovina s sadjem je namreč ona gonilna sila, ki bo usmerjala našo celokupno sadjarsko gospodarstvo. Vkljub raznim neprilikam in težkočam, ki so se pojavile, zlasti pri izvozu poletnega sadja v ČSR (okoli 120 vagonov), se sedanji izvoz trpežnega zimskega sadja kaj ugodno razvija. Skozi Slovenske gorice in sadonosnike se prevaža sadje, ki je bilo zbrano in prebrano v raznih zbiralnicah, na kripah, vozovih in prevoznih avtomobilih v skladišče in namembne postaje.

Veliko je povpraševanje po sadju zlasti iz tujine, saj so se zaključile z raznimi državami, kakor s ČSR in SSSR ter s Trstom pogodbe za izvoz za okoli 2000 vagonov poznega zimskega sadja.

Pred nekaj dnevi je bila odposlana prva pošiljka zavitih in v Švicarske tri četrtinsko trajne zaboje vloženih jabolk in to v količini 40 vagonov za SSSR. Slike nam prikazujejo le delno, kako se je to delo izvajalo. Odjemalci so bili s sadjem izredno zadovoljni, ko je bila ta lično opremljena pošiljka predana odjemalcem v Prahovem ob Donavi, pripravljena za izvoz v Odeso.

Ves izvoz je osredotočen na trgovsko podjetje »Sadje« v Ljubljani, odnosno na podružnico v Mariboru, od koder se dajejo navodila in smernice za brezhiben izvoz. Posebno živahno in častno izvršujejo svoje započeto delo z zbiranjem sadja razne nabavne zadruge, med katerimi so n. pr. Naproze: Ptuj, Pesnica, Sv. Lenart v Slov. goricah, Ormož, Gornja Radgona, Ljutomer, Križevci pri Ljutomeru, Sv. Ana v Slov. goricah, Ivanjci-Negova, Sv. Marjeta ob Pesnici, Sv. Jurij ob Ščavnici in Slov. Bistrica. V celjskem okrožju pa: Št. Peter v Savinjski dolini, Šoštanj, Šmarje, Velenje in še nešteto drugih manjših zbiralnic.

Veliko pa je povpraševanje po zimskem sadju tudi iz južnih krajev naše države, kjer letos sadje ni obrodilo. Na stotine vagonov industrijskega sadja se dirigira iz navedenih zbiralnic in skladišč, ne samo v Celje, v naše domače industrijsko podjetje, temveč tudi v Beograd, Novi Sad, Kragujevac, Dalmacijo, Sarajevo in drugam. Zahteva se tudi boljše zimsko sadje. Tem številnim domačim interesentom se zaenkrat ne more v polni meri ugoditi, temveč samo delno, dokler ne bo ugodeno zahtevam tujine. Izvoz v inozemstvo bo trajal predvidoma do konca novembra tega leta, šele potem se bo pristopilo k dobavi sadja za domačo potrošnjo v naši državi; sadja je še dovolj na zalogi.

Kakor povedano, je trgovsko podjetje »Sadje« osnovalo svojo centralno poslovalnico za zvoz v tujino v Mariboru. V nekdanjih porušenih prostorih pivovarne Union, ki se nahajajo v sredini mesta, so pripravili velikanske prostore, tako rekoč med ruševinami, uporabljajo se tudi velikanske podzemske kleti in na novo zgrajena skladišča v ta namen. Nad 200 delavcev in delavk ter uslužbencev izvršuje svoje delo po strogih strokovnih navodilih vodstva, ki pripravljajo sadje, ga prebirajo, sortirajo in odlagajo za odpremo tako, kakor je predpisano, ustrezajoč strogim pogojem — urejene moderne sadne trgovine.

V teh prostorih se bo dalo vzimiti okoli 250 vagonov zimskega sadja, ki bo namenjeno za zimsko uporabo doma. Z najmodernejšimi hladilnimi napravami, ki so ostale kljub bombardiranju uporabne, se bo dalo vzdrževati v hladilnih prostorih primerno toplino za shranjevanje sadja za poznejšo dobo. Podjetje bo skušalo tudi v drugih krajih v primernih prostorih vskladiščiti čez zimo večje količine sadja, tako, da se bo postreglo raznim potrošnikom v poznejši dobi s prvovrstnim domačim sadjem po primerni ceni.

Pšenica, ki jo enkrat seješ — trikrat žanješ

Te dni se mudi v Jugoslaviji daleč po svetu znani kmetijski strokovnjak — selekcioner akademik Nikolaj Cicin. Prišel nam je povedat, kakšne velikanske uspehe so on in njegovi tovariši znanstveniki dosegli v zadnjih desetletjih pri odbiranju in križanju rastlin. Na svoji poti po Jugoslaviji se je preteklo nedeljo ustavil v Ljubljani, kjer je imel pred slovenskimi agronomi in kmetijskimi strokovnjaki nad vse zanimivo predavanje o uspehih, ki jih je dosegel s križanjem pšenice.

Cicin zavzema v ruskem državnem življenju vidno mesto. Je namestnik ministra za kmetijstvo, podeljen pa mu je naslov akademika — naslov, ki so ga v Rusiji deležni le resnični učenjaki in umetniki.

Cicin je kot selekcionist znan daleč izven meja Sovjetskih republik. Vsako leto prihajajo v njegov zavod, kjer vrši svoje znamenite poizkuse mnogi tujci, zlasti Američani, in ko odhajajo, morajo priznati, da ruski znanstveniki delajo prave čudeže na svojih poskusnih poljih.

V zgodovini poljedelstva bo trajno zapisan dan, ko je akademik Cicin zapisal ime nove pšenice, takšne pšenice, ki ni doslej nikoli rasla na zemlji. To pšenico, ki jo je imenoval s številko »2«, je vzgojil na poskusnih poljih okrog svojega znanstvenega zavoda. Že leta 1935. so jo posejali na prvih tisoč hektarjev. To je mnogoletna pšenica. Tri leta traja njena življenjska doba in vsako leto daje enako bogato žetev. Tako smo dobili pšenico, ki jo eno leto poseješ, tri leta pa jo žanješ, ne da bi bili naslednji dve žetvi kaj slabši od prve. Te svoje čudovite lastnosti je dobila nova pšenica od divjaka, ki raste povsod po njivah in ga nikdar in nikjer ne moremo docela izkoreniniti — vsakemu kmetovalcu dobro znane pirike. Križal je piriko z navadno pšenico, šestnajst dolgih let je trajal ta poskus, predno je lahko zabeležil prve uspehe. In leta 1935. je tisoče ruskih kolhoznikov videlo novo pšenico.

Od pirike pa je nova pšenica prejela samo te lastnosti, da daje tri žetve. Prejela je od nje njeno izredno odpornost, da lahko brez škode prenese najbolj oster mraz in najhujšo vročino, ta odpornost pa jo tudi varuje raznih pšeničnih bolezni, kakor snetljivosti, rje itd.

Razen te povsem nove pšenice so dosegli ruski znanstveniki tudi sicer na polju odbiranja in križanja izredne uspehe. Vzgojili so jaro pšenico, ki jo zaznamujejo s številko 22850. Ta pšenica, ki so jo prav tako vzgojili s križanjem, nikoli ne poleže, čeprav je še tako mokra, zrnje se ji nikoli ne osiplje, tudi če dolgo stoji dozorela na polju. Ta pšenica prav tako kakor divjak pirika ne oboli za nobeno pšenično boleznijo. Daje izredno bogato žetev po 55 q na hektar. Po kakovosti je to prva vseh pšenic na svetu.

Da bi dobili pšenico, ki bi bila odporna tudi proti zimskim mrazovom, so znanstveniki s Cicinom na čelu delali nove poskuse s križanjem in po težkem delu vzgojili ozimno pšenico, ki jo zaznamujejo s številko 599. Tudi tej pšenici ne škoduje mraz ne vročina, prav tako dobro uspeva tudi na slabših tleh in ne oboli za nobeno boleznijo. Vsak klas te pšenice ima po 80 zrn.

Pšenično zrno vsebuje neko posebno snov, ki se odlikuje pred zrnjem vseh ostalih žit. Ta snov je beljakovinasto lepilo, ki daje pšenični moki lastnost, da lahko testo iz nje vzhaja. Prav zato se pšenični kruh, tako zelo odlikuje pred vsemi ostalimi kruhi. In spet so ruski znanstveniki s Cicinom na čelu napravili neko revolucionarno odkritje. Z enostavnim odbiranjem so dobili zrna rži in ječmena, ki tudi vsebujejo enako beljakovinasto lepilo kakor pšenično zrno. Ne bo več dolgo, pa bodo ljudje prav tako radi segali po ječmenovem kruhu, kakor segajo danes po belem iz pšenične moke, saj po kakovosti ne bo prav nič zaostajal za belim pšeničnim kruhom.

Ko so leta 1934 poslali Cicina in njegove tovariše znanstvenike raziskovat neznane dežele v oddaljenih sovjetskih republikah, so šli večkrat preko na pol puščavskih pasov. Imeli so čevlje z dvojnimi podplati in vendar skoraj niso mogli stati na razbeljenem pesku. Zrak okrog njih je bil segret do 60 stopinj. In v tej puščavi, na razbeljenem pesku so našli rastlino, ki ji po latinsko pravijo elimus. Ta puščavska rastlina je neke vrste divje žito, dvakrat višje od človeka, z ogromnim klasom, ki šteje do 100 zrn. Listje te rastline ima tako ostre robove, da ga nobena žival ne more uživati. Bohotno, nikomur v korist je rasel elimus v razbeljeni puščavi. In Cicin, ki ga je opazoval, je skoval drzen načrt: vzel bo to rastlino s seboj in jo križal z ržjo, pšenico in ječmenom. In divjak, ki lahko uspeva v tako vročih puščavskih krajih, bo prenesel svoje odlične lastnosti na kulturno rastlino. In res, na poskusnih njivah Cicinovega znanstvenega zavoda so pričeli vzgajati nova žita. Tri leta je trajal prvi poskus in se ni posrečil. Morali so začeti znova. Naslednji poskus je trajal zopet tri leta in se je zopet ponesrečil. Nič uspeha. Začeli so tretjič. Vse so premislili in preudarili — poskus bi se moral posrečiti. In res, deseto leto so dobili križance s pšenico in elimusa. Potem so križali rž in ječmen z elimusom in dosegli so iste uspehe. Elimus ima v enem samem klasu 1000 zrn. Nova pšenica, rž in ječmen jih morajo imeti 300 do 400. To nalogo rešujejo danes znanstveniki poljedelci v Cicinovem zavodu.

Po vsej Rusiji je okoli 50.000 hektarjev puščavske zemlje. V bodočih letih bodo vso to zemljo posejali z novimi žiti, ki bodo dovolj odporna, da bodo prenesla puščavsko vročino in sušo. Zato je delo, ki ga opravljajo znanstveniki v laboratorijih in na poskusnih poljih, tako ogromnega pomena za rusko gospodarstvo.

Na sto milijonov hektarjev orne zemlje širom vse Sovjetske zveze bo rasla mnogoletna pšenica. Ruski kolhozniki ne bodo več odvisni od vremenskih neprilik, kajti novi pšenici ne more škodovati ne mraz ne vročina, ne lotevajo se je bolezni, viharji je ne morejo zlomiti in pritisniti k tlom. Tudi mi jo bomo dobili.

Kako je s cenami v drugih državah

Pri nas smo že kar nekam navajeni, da se cene znižujejo. Zdi se nam, da drugače niti ne more biti. Včasih nam celo prepočasi padajo. Kako pa je prav za prav drugod? Na to vprašanje sem pravkar našel odgovor v nekem švicarskem časopisu.

Najprej Francija: Cene se z dneva v dan zvišujejo. Statistika poroča, da so se samo v času od 1. avgusta do 1. septembra zvišale cene živeža od 797 točk na 820, v industriji pa od 600 na 633 točk. (Pripomba: v te točke so zbrane cene najvažnejših izdelkov odn. pridelkov). Če se cene dvigajo, postaja seveda tudi denar manj vreden, ker za isti denar manj dobiš. Plače in mezde v svoji dejanski vrednosti tudi padajo. Pred nekaj meseci so v Franciji povišali plače in mezde za 25 odst.. Teh nekaj odstotkov pa je draginja že zdavnaj požrla. Zato delavske organizacije že pripravljajo nove zahteve za takojšnje povišanje plač.

Kaj pa francoski kmetje? Kako so zadovoljni s cenami? Na to vprašanje nam bo odgovorila novica o »tihem štrajku« francoskih kmetov. Francoska vlada je izdala uredbo o cenah raznih kmečkih pridelkov. Te cene pa francoskim kmetom niso všeč. Zato so izjavili, da po takih cenah ne bodo prodajali. Ker je ostal trg kar čez noč brez živil, je bila vlada primorana v naglici kupiti argentinsko meso in italijansko vino. V cenah, po izjavi ministrskega predsednika Bidaulta, ne bo popuščanja, raje bodo uvažali.

Tako torej v Franciji. Vsak drug mesec volitve, gospodarski položaj pa z dneva v dan slabši.

To kar velja za Francijo, nadaljuje švicarski dnevnik, velja še v veliko hujši meri za Italijo.

Z velikimi denarnimi težavami se mora boriti tudi Švedska. Tudi tam bolehajo na inflaciji, t. j. na silnem padcu vrednosti denarja. Poizkusili so z delnim znižanjem švedske krone, pa brez uspeha. Vrednost krone pada še naprej.

Slednjič pa se je švicarski dnevnik ustavil v lastni deželi. Pravi, da se tudi Švica dejansko nahaja v inflaciji, čim upoštevaš ogromni denarni dolg republike.

Za konec si je Švicar privoščil še kratko razmišljanje. Skuša si najti izhod iz temne sedanjosti. Kaj svetuje? Ko razmišlja o zahtevah delavcev za višjimi plačami, jim mora dati prav. Vendar je mneja, da to zvišanje ne bi smelo iti na račun tovarniških izdelkov, temveč na račun dobičkov tovarnarjev. Tudi cene kmečkih pridelkov bi bilo treba povišati, vendar ne na račun pridelkov, temveč z znižanjem dobičkov posrednikov, trgovcev, ki čezmerno zaslužijo s trgovino.

Saj ima v veliki meri prav, naš Švicar. Pozabil pa je na nekaj! Kdo bi pa prisilil v kapitalističnih državah kapitaliste, da bi se odpovedali dobičkom?

Fizkultura

Anketa
O PLAVALNEM BAZENU

Celo desetletje se že kaže v Celju nujnost izgradnje plavalnega bazena. Dočim ostala mesta in kraji Slovenije razpolagajo s kopališči, je Celje, kot eno izmed vodilnih slovenskih postojank v fizkulturi, bolehalo na pomanjkanju istega. Jasno je, da smo v zvezi s tem bolehali tudi na pomanjkanju plavalnega kadra, ker nam plitva in nezdrava Savinja ni mogla dati plavačev, posebno ne tekmovalcev v tej fizkulturni panogi.

Upoštevajoč važnost plavanja v pogledu ljudskega zdravja, je okrožni fizkulturni odbor v Celju dal pobudo za gradnjo plavalnega bazena, ki naj bi ležal ob bregu Savinje, višje od gimnazije na Rajerjevem posestvu ter naj bi bil v skladu naprav bodočega fizkulturnega parka med Savinjo in Ljubljansko cesto, višje od državne gimnazije.

Da pride čimprej do uresničenja tega načrta, je okrožni fizkulturni odbor sklical za nedeljo 10. novembra anketo, katere so se udeležili generalni sekretar FZS (tudi kot zastopnik predsednika FZS ministra tov. Poliča) tov. Vinko Knol, član Komiteta za fizkulturo pri vladi FLRJ ing. Bloudek, ki je kot odličen strokovnjak tudi član mednarodne sportne federacije ter znan kot idealni graditelj skakalnice v Planici, navzoči so bili še tov. Vesel Peter, poverjenik za gospodarstvo pri okrožnem LO, predsednik MLO Celje tov. Svetek Andrej, nadalje zastopniki vseh množičnih organizacij OF ter sindikatov.

Anketa je po vsestranskem razmotrivanju podanih dejstev, tako po fizkulturni, tujsko-prometni kakor tudi po potrebi ljudskega zdravja prišla do sklepa, da je v Celju brezpogojno potrebna gradnja te naprave. Dejstvo je, da množica dijaštva ni vešča plavanja ter da bo ležal bazen v neposredni bližini gimnazije in bo služil tudi v telovadnih urah pouku v plavanju. Nadalje je lega dosedanjega kopališča v senci in ga ne kaže obnavljati. Tekmovanje za fizkulturni znak ZREN se ne more izvajati brez bazena. V veliki meri bo služil naši JA, katere borci bodo deležni pouka v tej fizkulturni panogi. Tekmovanje za ZREN terja od fizkulturnika tudi obvezno 30 do 50urno delo pri obnovi zemlje. Te ure se bodo uporabile za izkop bazena; navdušeni so priskočili na pomoč tudi borci JA, ki bodo tekmovali pri delu. Tako bo vsa delovna sila pri izkopu in gradnji brezplačna. Sredstva naj bi se dobila z izvedbo prostovoljne zbirke, dalje z dotacijo MLO in končno s posojilom.

Sledil je ogled terena ter zakoličenje bazena v razmeri 25x18 m, ki naj bo prvi del 50metrskega kopališča.

Iz predstavnikov množičnih organizacij ter JA je sestavljen poseben odbor, ki bo skrbel za realizacijo gradnje.

Veliko zanimanje in navdušenost za gradnjo bazena kaže naša srednješolska mladina in JA, ki že udarniško koplje sonde za pregled terena in stanje talne vode. Vabimo vse fizkulturnike, zlasti pa prijavljence za ZREN, da tudi oni s svojim delom manifestirajo za to novo občeljudsko fizkulturno pridobitev!

*

Fizkulturniki!

V MESTNEM PARKU BOMO GRADILI S MUŠKO SKAKALNICO POTREBUJEMO VAŠE POMOČI!

FD Celje : FD Rudar, Trbovlje 6 : 2

V nedeljo je gostovala šahovska sekcija FD Celje v Trbovljah, kjer je odigrala prvenstveno tekmo s tamošnjo sekcijo FD Rudar. Celjani so zmagali z rezultatom 6 : 2, čeprav so partijo na zadnji deski izgubili s kontumacom, ker določeni igralec ni mogel priti k tekmi. Posamezni izidi so naslednji:

1. Bukanovski : Opresnik 1 : 0
2. Rudolf : Pajk 1 : 0
3. Fajs : D. Dolinšek 1 : 0
4. Šnajder J. : Rugelj 1 : 0
5. Lorbek : J. Dolinšek 1 : 0
6. Mirnik : Hrovat 0 : 1
7. Oder : Kapl 1 : 0
8. Dr. Kovač : Jazbec 0 : 1

S to zmago se je kvalificirala šahovska sekcija FD Celje v polfinale za prvenstvo Slovenije s šahovsko sekcijo FD Polet iz Maribora. Tekma se bo igrala v Mariboru dne 17. novembra. Celjanom želimo uspeh na tej tekmi, ker bi se z morebitno zmago plasirali v finale za prvenstvo Slovenije z zmagovalcem tekem v Ljubljani.

ŠAH

Prvenstveni turnir FD Celja

Dne 8. novembra je bilo odigrano osmo kolo turnirja za prvenstvo šahovske sekcije FD Celje. S tem je bila odigrana prva tretjina turnirja. Po poteku dosedanjih kol se vidi, da bo turnir v nadaljevanju gotovo zelo zanimiv, ker prav v prvi polovici pridejo skupaj najmočnejši igralci. Stanje po osmem kolu je naslednje:

Cijan 7 in pol, Šmigovc 7 (1), Fajs, Bukanovski 6 in pol, Silan, Modic 6 (1), Rudolf 6, Hočevar 5 (2), Lorbek 5, Kovač 4 in pol, Lah 4 (2), Šnajder Jože 4 (1), Oder 3 in pol, Novak, Pilko, Krušič, Vučkovič 3, Šnajder Franjo 2 in pol (2), Davidovac 2 in pol, Vozlič 2 (1), Čerin 2, Kastelic 1 in pol (1), Zupan 1 in pol, Kompan pol, Pešec 0 (2), Jernejšek 0.

V sedmem kolu je obiskal turnir predsednik šahovskega odbora Slovenije tov. Turnher iz Ljubljane ki se je zelo pohvalno izrazil o izvedbi in organizaciji turnirja. Da je turnir organizatorično tako dobro uspel, gre tudi na račun uprave Turist hotela Evropa, ki je pokazala veliko razumevanje za izvedbo turnirja.

Turnir se igra vsak torek in petek v vrtni dvorani hotela Evropa. Stanje po vsakokratnem kolu pa je razvidno iz tabele, ki je izložena v oknu Nabavne in prodajne zadruge v Prešernovi ulici. Istotam so izložene tudi nagrade, določene za ta turnir.

*

Fizkulturniki!

UDELEŽBA NA TEKU »ZMAGA LJUDSTVA« JE ZA VAS ČASTNA DOLŽNOST!

Poziv delodajalcem!

Da zamore tukajšnja filiala Federalnega zavoda za socialno zavarovanje v Celju nemoteno poslovati in kriti svoje obveznosti napram zavarovanemu članstvu, kakor so izplačevanje hranarine, porodniških dajatev, pogrebnine, poravnava računov bolnic, zdravilišč, lekarn in dr. Nadalje se v jesenskih in zimskih mesecih stalež bolnikov močno zviša in s tem tudi dajatve, se zaradi tega iz zgoraj navedenih razlogov

pozivate

na takojšnje plačilo vseh zaostalih zavarovalnih prispevkov, kakor tudi, da v bodoče redno plačujete vse dospele prispevke, najkasneje pa v roku 8 dni po prejemu plačilnega naloga, sicer bo zavod brez predhodnega obvestila uvedel prisilno izterjavo potom sodišča, s čemer vam bodo nastali razni nepotrebni stroški.

Obveščate se, da je vplačilo izvršiti le:

1. Po poštni položnici na čekovni račun pri Poštni hranilnici št. 15—093

2. Potom denarnih zavodov.

3. Pri blagajni urada v sedežu filiale, Celje, Vodnikova ulica 3, od 8. — 12. ure proti prejemu uradnega potrdila, podpisanega od dveh za to pooblaščenih uradnikov in odtisom uradne štampiljke. (Želja urada je, da se vsa vplačila izvrše po poštni položnici, katera je vedno priložena plačilnemu nalogu.)

Vsak drug način plačevanja, kakor osebno nameščencem filiale ali dostavitelju plačilnega naloga ali opomina ni veljaven, ker isti za inkaso niso pooblaščeni in se bo tako vplačilo v primeru spora smatralo za neveljavno.

Prosimo, da okrožnico pravilno razumete in smatrate isto za opomin.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Uprava filiale Federalnega zavoda za socialno zavarovanje v Celju.

OBVESTILA

Opozorilo vojnim invalidom, vdovam, sirotam, staršem in starim staršem padlih, umrlih in pogrešanih borcev in umrlih vojnih invalidov

Za priznanje prejemkov in pravic po novem zakonu o vojaških vojnih invalidih z dne 25. 5. 1946 in uredbi o invalidskih prejemkih z dne 4. 7. 1946, se morajo prijaviti vsi vojaški vojni invalidi in osebe, ki izvajajo svojo pravico za pomoč in zaščito po padlih, umrlih pogrešanih borcih in umrlih vojnih invalidih. To so osebni invalidi, vdove, otroci (sirote), starši in stari starši po padlih, umrlih in pogrešanih borcih in umrlih vojnih invalidih.

Vdove,

po padlih, umrlih in pogrešanih borcih, ki so bile dne 8. 6. 1946 mlajše od 40 let, imajo otroke ali če so za delo nesposobne. Za invalidnino pridejo v poštev tudi vdove brez otrok, ki so dne 8. 6. 1946 dopolnile 35 let starosti, prejemale pa bodo invalidnino šele od dneva, ko bodo dovršile 40 let starosti.

Vdove po umrlih vojnih invalidih imajo pravico do invalidnine ob pogojih, navedenih v prednjem odstavku, samo če je imel pokojni mož najmanj 50 % nesposobnosti t. j. ako je bil invalid L—VII. skupine.

Sirote,

oziroma otroci po padlih, umrlih in pogrešanih borcih in umrlih vojnih invalidih od I.—VII. skupine imajo pravico do invalidnine do 17. leta starosti, če pa se šolajo, imajo pravico do invalidnine do 23. leta starosti, toda samo, če invalidnine ne prejema njih mati, sicer prejema mati zanje družinske doklade, ako ima polno pravico do invalidnine in ako ne prejema družinskih doklad pri svoji morebitni plači.

Starši

po padlih, umrlih in pogrešanih borcih in umrlih vojnih invalidih od I.—VII. skupine imajo pravico do invalidnine, če so siromašni in stari nad 60 let ali za delo nesposobni in če umrli sin ni zapustil žene ali otrok, ki bi prejemali invalidnino.

Stari starši

po očetovi in materini strani po padlih, umrlih in pogrešanih borcih in umrlih vojnih invalidih od I.—VII. skupine imajo pravico do invalidnine, če so siromašni in stari nad 60 let ali za delo nesposobni in če umrli vnuk ni zapustil žene, otrok ali staršev, ki bi prejemali invalidnino.

Za siromašne veljajo osebe, ki plačajo manj kakor 200 din letnega neposrednega davka na dohodek.

Vdove, sirote, starši, in stari starši po padlih, umrlih in pogrešanih borcih ter umrlih vojnih invalidih, ki ne pridejo v poštev za invalidnino, se lahko prijavijo za priznanje ostalih pravic po zakonu o vojaških vojnih invalidih.

Za prijavo pridejo v poštev vojni invalidi in svojci padlih, umrlih in pogrešanih:

1. iz narodno osvobodilne borbe,
2. iz bivše jugoslovanske vojske iz aprila 1941 ali iz vojnega ujetništva,
3. iz prve svetovne vojne in iz prejšnjih vojn,
4. iz zavezniških vojsk,
5. Iz vseh borb proti fašizmu, kjer koli (na primer v španski državljanski vojni, na Primorskem in pod.)

V poštev pridejo tudi

invalidi — aktivisti,

to so tisti, ki so zaradi sodelovanja v narodno osvobodilni borbi izven sestava POJ, NOV in JA postali invalidi — in svojci padlih, umrlih in pogrešanih aktivistov.

Invalidi-aktivisti morajo v prijavi izrecno navesti, da so v narodno osvobodilni borbi delali za vojaške cilje in cilje državne varnosti in zaradi tega sodelovanja postali invalidi. Konkretno morajo navesti, kako so sodelovali v narodno osvobodilni borbi (n. pr. kot funkcionarji OF, obveščevalci, sodelavci v tehnikah, zbiralci orožja, prehrane, obleke in podobnega za vojsko, izvrševalci mobilizacije itd.). Isto morajo navesti družine padlih, umrlih, usmrčenih ali pogrešanih aktivistov. Ni nujno, da so postali invalidi, oziroma umrli pri samem sodelovanju: zadostuje, da je bila invalidnost oziroma smrt posledica njihovega dela za vojaške cilje.

Pod invalidski zakon spadajo tudi oni,

invalidi,

ki so padli ali umrli pri opravljanju kakršnih koli dolžnosti po nalogu vojaških oblastev, kakor n. pr. vozniki, vodiči, zdravniki in podobno — ter njihove družine.

Prijaviti se morajo **vsi invalidi in svojci,** ne glede na to, ali so že priznani po prejšnjih predpisih, oziroma ali že prejemajo invalidnino.

Prijave

se pošiljajo **invalidskim sekcijam pri načelstvih vojnih okrožij,** ki jih pregledajo ter ugotovijo, če so pravilno opremljene in jih v rešitev dalje predlagajo Invalidski komisiji pri Štabu IV. Armije v Ljubljani.

Tiskovine za prijavo

se dobe pri krajevnih odborih **Združenja vojnih invalidov,** oziroma kjer teh ni, pri okrajnih odborih Združenja vojnih invalidov, ki prijaviteljem dajejo vsa potrebna pojasnila in pomoč.

Kakšne dokumente je treba priložiti prijavam, je razvidno na hrbtni strani vsake posamezne tiskovine za prijave (obrazec 1, 2 in 3).

Osebe, katerim je invalidnina oz. invalidska zaščita že priznana z odločbo Armijskega štaba, ali z odločbo bivšega Vrhovnega invalidskega sodišča v Beogradu, ali s prevedbeno odločbo bivših finančnih direkcij, ali z odločbo bivših vojnih invalidskih sodišč po osvoboditvi, bo invalidska komisija pri Armijskem Štabu prevedla na prejemke, oziroma pravice po novem invalidskem zakonu z izvršnimi odločbami. Te osebe se prijavijo samo za **prevedbo na tiskovni obrazec 3.**

Vse ostale osebe, katerim še ni bila pravomočno priznana invalidnina ali invalidske pravice, se prijavijo, če so invalidi — **na obrazcu 1,** če so družinski člani padlih ali umrlih — **na obrazcu 2.** O njihovih pravicah odloča invalidska komisija pri Armijskem štabu v I. stopnji, Vrhovna invalidska komisija, ki jim izda izvršno pravomočno odločbo, pa v drugi stopnji.

K osebam, ki jim še ni priznana invalidnina, spadajo tudi vojne vdove, sirote in starši padlih in umrlih borcev in aktivistov, ki prejemajo začasne podpore, priznane z odločbami okrajnih, oziroma okrožnih komisij za podeljevanje podpor, dalje osebe, ki jim je bila invalidnina svoj čas priznana, pozneje pa odvzeta.

Po čl. 47. Zakona o vojaških vojnih invalidih smejo vložiti prijave vse osebe, ki mislijo, da izpolnjujejo pogoje za pridobitev invalidskih pravic, tudi one, ki so svoj čas vložile prijavo, a so bile zavrnjene. Ravno tako vložijo lahko prijavo tudi one osebe, ki so dobile svoj čas odkupnino invalidnine, ne glede na to, ali jim je odkupna doba po prejšnjih predpisih že potekla ali ne.

Za slaboumne, umobolne, mladoletne in odsotne osebe podajo prijave njihovi zakoniti zastopniki, skrbniki, oziroma najbližji sorodniki ali pristojni državni organi, če so v zavodih, pa uprave zavodov.

Rok za prijave

traja do vključno 7. julija 1947. Kdor se prijavi do tega dne, mu pripadajo invalidski prejemki od 1. julija 1946 dalje, onim, ki bi ta rok zamudili, pa od dneva prijave dalje.

Za prijavo

bolezenskih invalidov

traja rok izjemoma samo do vključno **7. decembra 1946.** Kasnejše prijave se bodo zavrnile, ne da bi se jim priznala pravica do zaščite po invalidskem zakonu.

Vendar naj se vse prizadete osebe prijavijo čimprej, ne glede na rok, da bodo tako prišle v najhitrejšem času do invalidnine in ostalih pravic. Pri prijavljanju naj se ravnajo po prednjih navodilih in naj ne pošiljajo prijav in prošenj drugam.

Prijav

ni treba vlagati

onim osebam, ki so se prijavile za priznanje invalidnine in zaščite po osvoboditvi na okrožna sodišča, a njihova zadeva pri okrožnih sodiščih še ni bila rešena, ali pa je bila rešena, a še nepotrjena po bivšem Višjem invalidskem sodišču v Ljubljani. Za te osebe so okrožna sodišča predložila njihove invalidske spise v rešitev invalidski komisiji pri štabu IV. Armije in jih bo ta komisija obravnavala, ne da bi se bilo treba prizadetim osebam posebej prijavljati.

Mirnodobski vojaški invalidi

to so oni, ki so bili onesposobljeni pri vojakih v mirni dobi, in njihove družine — ne pridejo v poštev za prijavo po zakonu o vojaških vojnih invalidih.

Oni mirnodobni vojaški invalidi, ki so se onesposobili v **sedanji jugoslovanski vojski** po 9. 5. 1945, ali družine onih, ki so umrli kot vojaki v JA po 9. 5. 1945, pa lahko zaprosijo Invalidsko komisijo pri Štabu IV. Armije v Ljubljani, da jim prizna začasno podporo po odloku ministra narodne obrambe POV štev. 57 z dne 5. 8. 1946.

Zaščita mirnodobnih vojaških invalidov iz stare jugoslovanske vojske in avstrijske vojske **še ni urejena.**

Žrtve fašističnega terorja,

ki niso aktivno delale za narodno osvobodilno borbo in pokret, ne pridejo v poštev za prijavo po zakonu o vojaških vojnih invalidih. Obračajo se naj za priznanje podpore na Okrajno komisijo za podeljevanje podpor.

Invalidi iz okupatorskih vojsk in njihovih pomagačev ne pridejo v poštev za prijavo po zakonu o vojaških vojnih invalidih.

Cunje (čiste)

V VSAKI MNOŽINI

kupuje

TISKARNA DRUŽBE SV. MOHORJA V CELJU

TISKOVNA IN PRODUKTIVNA ZADRUGA Z O. J.

Nedeljska zdravniška služba

Dežurna služba zdravnikov FZSZ filiala Celje za mesec november

Dne 17. novembra:

dr. Bitenc Maks, Trubarjeva 3

SLUŽBO DOBI:

1 strugar in 1 orodni ključavničar se takoj sprejmeta.

Naslov v upravi lista.

Franc Štolfa

Gostilna pri *TURŠKI MAČKI*

Celje

Sadje delovnemu ljudstvu!

PODJETJE S SADJEM IN ZELENJAVO TER NJIHOVIMI IZDELKI

SADJE

PODRUŽNICA CELJE, TOMŠIČEV TRG 9 TELEFON ŠT. 390

prodaja le skrbno obrano kvalitetno namizno sadje

SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD

PODRUŽNICA CELJE

*

Ima stalno na zalogi leposlovne, strokovne, šolske in poljudno znanstvene knjige. Tudi knjige hrvatskih in srbskih založb vam nudimo v zadovoljivi izbiri

Vinko Kukovec, nasl.

Mestni tesarski mojster

Žaga in lesna trgovina

Celje

MANUFAKTURA IN MODA

Šentjurc Gabrijel

Celje, Kidričeva 1

Jakob Novak

stavbno in pohištveno mizarstvo - trgovina s krstami in mrtvaškimi potrebščinami

Celje - Ipavčeva 3

ANTON PETEK

MANUFAKTURNA TRGOVINA

CELJE, STANETOVA 1

Josip Delakorda

TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM

CELJE - GABERJE 31

Parketno voščilo v prosti prodaji vam nudi

Ivan Ravnikar, Celje

trgovina s špecerijo in barvami

Pibrovc in drug

trgovina z mešanim blagom

Celje - Ljubljanska cesta 6

NAPROZA

Okrožna centrala NPZ

nudi svojim odjemalcem

manufakturno

galanterijsko

špecerijsko

kmetijsko in

steklarsko blago

pod najugodnejšimi pogo

KOLENC IVAN

STROJNO IN SPLOŠNO KLJUČAVNIČARSTVO

CELJE - AŠKERČEVA 3

STROJNA IN PRECIZNA MEHANIKA

I. JAVORŠEK

Celje - Mariborska cesta 13

ŠULGAJ VILKO

AVTOMEHANIČNA DELAVNICA IN GARAŽA

SE PRIPOROČA!

Uredništvo in uprava, Celje, Dom Osvobodilne fronte, telefon 285 — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja, tiskovna in produktivna zadruga z o. j. v Celju — Urejuje in odgovarja uredniški odbor